

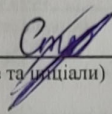
Вінницький національний технічний університет
Факультет менеджменту та інформаційної безпеки
Кафедра економіки підприємства та виробничого менеджменту

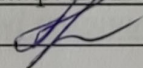
БАКАЛАВРСЬКА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

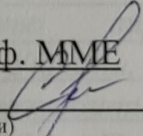
Управління підвищенням рівня рентабельності виробництва товариства з
обмеженою відповідальністю «Пирятинський сирзавод»

Виконав: студент 4 курсу, групи МВКД-206
спеціальності 073 – Менеджмент
(шифр і назва спеціальності)

Степанюк В.В.
(прізвище та ініціали)

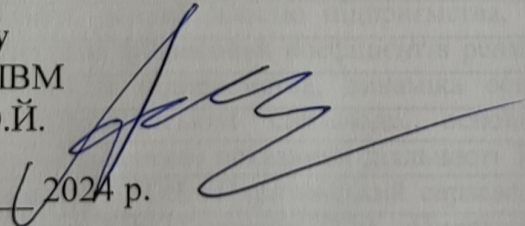
Керівник к.е.н., доцент каф. ЕПВМ
Причепя І.В.
(прізвище та ініціали)

« 04 » 06 2024 р.

Рецензент к.е.н., доцент каф. ММЕ
Сметанюк О.А.
(прізвище та ініціали)

« 5 » червня 2024 р.

Допущено до захисту
Завідувач кафедри ЕПВМ
к.е.н., проф. Лесько О.Й.
(прізвище та ініціали)

« 10 » 06 2024 р.

Вінниця – 2024 року

Вінницький національний технічний університет
Факультет менеджменту та інформаційної безпеки
Кафедра економіки підприємства та виробничого менеджменту
Рівень вищої освіти І-й (бакалаврський)
Галузь знань – 07 «Управління та адміністрування»
Спеціальність – 073 «Менеджмент»
Освітньо-професійна програма – Менеджмент виробничої та комерційної діяльності

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри
к.е.н., професор О.Й. Десько

“20” 02 2024 року

ЗАВДАННЯ НА БАКАЛАВРСЬКУ КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТУ

Степанюку Владиславу Володимировичу

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи Управління підвищенням рівня рентабельності виробництва товариства з обмеженою відповідальністю «Пирятинський сирзавод»

керівник роботи к. е. н., доцент Причепи Ірина Валеріївна,

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом вищого навчального закладу від “11” 03 2024 року № 80

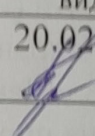
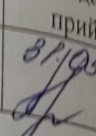
2. Строк подання студентом роботи до 07.06.2024 р.

3. Вихідні дані роботи: спеціальна економічна література, монографії, посібники, методична література, статистична звітність і статистичні щорічники, фінансова звітність ТОВ «Пирятинський сирзавод» та ін. джерела.

4. Зміст текстової частини: (перелік питань, які потрібно розробити) дослідити теоретико-методичні засади управління рентабельністю виробництва; проаналізувати стан і тенденції розвитку молочної галузі України, дослідити ефективність господарювання ТОВ «Пирятинський сирзавод»; розробити пропозиції та рекомендації щодо удосконалення управління діяльністю ТОВ «Пирятинський сирзавод», його рентабельністю виробництва зокрема тощо.

5. Перелік ілюстративного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень) підходи науковців до трактування поняття «рентабельність», чинники впливу на рентабельність підприємства, механізм управління рентабельністю підприємства, схема формування показників рентабельності підприємства, система фінансових коефіцієнтів рентабельності, формована система показників рентабельності діяльності підприємства, динаміка основних фінансово-економічних показників діяльності ТОВ «Пирятинський сирзавод», основні показники балансу ТОВ «Пирятинський сирзавод», основні фінансові показники діяльності ТОВ «Пирятинський сирзавод», розрахунок показників рентабельності ТОВ «Пирятинський сирзавод», базовий SWOT-аналіз ТОВ «Пирятинський сирзавод», матриця SWOT-аналізу ТОВ «Пирятинський сирзавод», змакетована організаційна структура планово-економічного відділу ТОВ «Пирятинський сирзавод», загальний план рекомендацій щодо підвищення ефективності діяльності ТОВ «Пирятинський сирзавод» та ін.

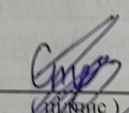
6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Спеціальний	к.е.н., доцент кафедри ЕПВМ Причепи І. В	20.02.2024 	20.02.2024

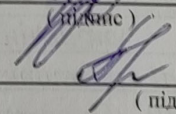
7. Дата видачі завдання 20.02.2024 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів бакалаврської дипломної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітки
1.	Формування та затвердження теми бакалаврської дипломної роботи (БДР)	лютий 2024 р.	
2.	Виконання спеціальної частини БДР Перший рубіжний контроль БДР (1-й розділ БДР)	березень 2024 р.	
3.	Виконання спеціальної частини БДР Другий рубіжний контроль БДР (2-й розділ БДР)	березень-квітень 2024 р.	
4.	Виконання спеціальної частини БДР Третій рубіжний контроль БДР (3-й розділ БДР)	травень 2024 р.	
	Нормоконтроль. Попередній захист БДР	червень 2024	
	Рецензування БДР	червень 2024	
	Захист БДР	червень 2024 р. за графіком кафедри	

Студент
(підпис)

Степанюк В.В.
(прізвище та ініціали)

Керівник роботи
(підпис)

Причепи І. В.
(прізвище та ініціали)

АНОТАЦІЯ

Бакалаврська кваліфікаційна робота складається з 76 сторінок формату А4, на яких є 8 рисунків, 14 таблиць, список використаних джерел містить 46 найменувань.

Метою даної бакалаврської кваліфікаційної роботи є обґрунтування теоретичних, методичних і практичних засад управління підвищенням рівня рентабельності виробництва підприємства.

В першому розділі роботи досліджуються теоретико-методичні засади управління рентабельністю підприємства. Другий розділ бакалаврської кваліфікаційної роботи присвячено оцінюванню та аналізуванню системи управління рівнем рентабельності виробництва на ТОВ «Пирятинський сирзавод». Також проведено аналіз системи управління на підприємстві. На основі отриманих результатів в третьому розділі обґрунтовано заходи щодо удосконалення системи управління ТОВ «Пирятинський сирзавод» в цілому та управління рентабельністю виробництва зокрема.

Ключові слова: рентабельність, рентабельність виробництва, управління рентабельністю, прибутковість діяльності.

ABSTRACT

The bachelor's thesis consists of 76 pages of A4 format, on which there are 8 figures, 14 tables, the list of used sources contains 46 items.

The purpose of this bachelor's qualification work is to substantiate the theoretical, methodical and practical management principles of increasing the level of profitability of the enterprise's production.

The first chapter of the work examines the theoretical and methodological principles of enterprise profitability management. The second part of the bachelor's qualification thesis is devoted to the evaluation and analysis of the management system of the level of production profitability at "Pyryatynskyi Syrzavod" LLC. An analysis of the management system at the enterprise was also carried out. Based on the obtained results, in the third section, the measures to improve the management system of "Pyryatynsky cheese plant" LLC in general and the management of production profitability in particular are substantiated.

Key words: profitability, production profitability, profitability management, profitability of activity.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
1 ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ РЕНТАБЕЛЬНІСТЮ ВИРОБНИЦТВА.....	7
1.1 Рентабельність в концептуальних дослідженнях вітчизняних і зарубіжних науковців.	7
1.2 Управління рентабельністю виробництва на підприємстві за сучасних умов.....	11
1.3 Економічне обґрунтування вибору підходу до оцінювання ефективності управління рентабельністю підприємства	18
Висновки до першого розділу	28
2 АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ РЕНТАБЕЛЬНІСТЮ ТОВ «ПИРЯТИНСЬКИЙ СИРЗАВОД».....	28
2.1 Характеристика ТОВ «Пирятинський сирзавод» як провідного підприємства молочної промисловості України	28
2.2 Аналіз ефективності управління рентабельністю ТОВ «Пирятинський сирзавод».....	38
2.3 Аналіз системи управління ТОВ «Пирятинський сирзавод»	41
Висновки до другого розділу	45
3 ПРОПОЗИЦІЇ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ТОВ «ПИРЯТИНСЬКИЙ СИРЗАВОД».....	47
3.1 Розробка та обґрунтування базової стратегії розвитку ТОВ «Пирятинський сирзавод»	47
3.2 Макетування організаційної структури планово-економічного відділу ТОВ «Пирятинський сирзавод».....	53
3.3 Розробка рекомендацій щодо покращення результатів діяльності	

ТОВ «Пирятинський сирзавод».....	56
Висновки до третього розділу	67
ВИСНОВКИ	68
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	71
ДОДАТКИ	76
ДОДАТОК А (обов’язковий). Протокол перевірки кваліфікаційної роботи на наявність текстових запозичень роботи	77
ДОДАТОК Б (обов’язковий). Фінансова звітність ТОВ «Пирятинський сирзавод» за 2021-2023 роки.....	78
ДОДАТОК В (довідниковий). Організаційна структура ТОВ «Пирятинський сирзавод».....	90
ДОДАТОК В (обов’язковий). Ілюстративний матеріал	91

ВСТУП

Актуальність теми. За сучасних умов, коли конкуренція стає все жорсткішою, а вартість ресурсів постійно зростає, ефективне управління рентабельністю підприємства, його виробництва зокрема, стає ще більш актуальним завданням, ніж будь-коли раніше. Для українських підприємств це питання є особливо гострим, оскільки війна негативно вплинула на економіку країни, вплинувши на зростання витрат та зменшення доходів господарюючих суб'єктів.

Підвищення рентабельності виробництва є надважливим завданням, оскільки дозволяє збільшити прибутковість діяльності, дає можливість підвищити конкурентоспроможність та стійкість до економічних негараздів тощо.

Питання управління рентабельністю знаходиться під посиленою увагою науковців. Варто вказати, що вивченню даного питання присвячено значну кількість досліджень як вітчизняних, так і зарубіжних науковців. Варто згадати напрацювання таких науковців як О. Я. Базилінська, С.В. Гавалешко, Л. С. Гаватюк, В.В. Горланчук, Т.В. Донченко, А.Ю. Дронова, Г. П. Звір'юк, О. А. Зінченко, Т.Л. Керанчук, О. В. Короткевич, О. О. Непочатенко, О. І. Панченко, А.С. Партола, А. К. Пілат, А.В. Сідун, Л.В. Тешева, О. В. Шляга, Л.І. Шипуля та ін. [1–16].

Тема дослідження обрана з огляду на актуальність та практичну значимість проблем управління підвищенням рентабельності виробництва.

Метою дослідження даної бакалаврської кваліфікаційної роботи є обґрунтування теоретичних, методичних і практичних засад управління підвищенням рівня рентабельності виробництва на підприємстві.

У відповідності до визначеної мети в роботі поставлено **такі завдання:**

- дослідити суть та зміст поняття рентабельності;

- розглянути основні характеристики, видову класифікацію, основні завдання та інструменти управління рентабельністю виробництва підприємства;
- проаналізувати існуючі підходи до оцінювання ефективності управління рентабельністю виробництва та обґрунтувати вибір підходу, який буде застосовуватись в дослідженні;
- проаналізувати фінансово-економічні показники діяльності досліджуваного підприємства;
- дослідити ефективність управління рентабельністю виробництва ТОВ «Пирятинський сирзавод»;
- дослідити систему управління досліджуваного підприємства;
- провести стратегічний аналіз діяльності ТОВ «Пирятинський сирзавод»;
- провести макетування організаційної структури підприємства;
- розробити комплекс заходів щодо підвищення ефективності управління рентабельністю та господарською діяльністю підприємства в цілому за сучасних умов.

Об'єктом дослідження даної роботи є процеси управління рівнем рентабельності виробництва на підприємстві.

Предметом дослідження є теоретичні, методичні та практичні засади управління підвищенням рівня рентабельності виробництва ТОВ «Пирятинський сирзавод».

У процесі дослідження управління рентабельністю було використано такі методи наукового дослідження: теоретичні методи (аналіз наукової літератури, систематизація та узагальнення, абстрагування), емпіричні методи (вимірювання та порівняння), графічні методи (побудова діаграм та графіків) тощо.

Інформаційна основа дослідження ґрунтувалася на: теоретичних та науково-практичних працях українських та зарубіжних науковців з питань управління рентабельністю підприємств; законодавчих та нормативно-правових актах, що регулюють діяльність підприємств в Україні; офіційних даних

Державної служби статистики України та Головного управління статистики у Вінницькій області; даних ТОВ «Пирятинський сирзавод», включаючи фінансову звітність підприємства.

Практичне значення одержаних результатів полягає в розробці практичних рекомендацій щодо підвищення ефективності управління рентабельністю виробництва ТОВ «Пирятинський сирзавод». Ці рекомендації ґрунтуються на проведених теоретичних дослідженнях та отриманих наукових результатах.

Пояснювальна записка складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаної літератури (46 джерел), додатків (4). Текст пояснювальної записки викладений на 76 сторінках, містить 14 таблиць, 8 рисунків. Бакалаврська кваліфікаційна робота виконана відповідно до методичних вказівок кафедри ЕПВМ [17].

Результати бакалаврської кваліфікаційної роботи апробовано на Міжнародній науково-практичній інтернет-конференції «Молодь в науці: дослідження, проблеми, перспективи (МН-2024)» [18]

1 ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ РЕНТАБЕЛЬНІСТЮ ВИРОБНИЦТВА

1.1 Рентабельність в концептуальних дослідженнях вітчизняних і зарубіжних науковців

Не викликає сумнівів той факт, що результати діяльності господарюючого суб'єкта можна оцінити за допомогою різних показників, основними з яких є обсяги виробництва та реалізації продукції, обсяги прибутків тощо. Перераховані показники характеризують фінансовий або виробничий результат діяльності підприємства, водночас вони не дозволяють оцінити ефективність такої діяльності, оскільки такі показники є абсолютними і їх правильна інтерпретація може здійснюватися лише у взаємозв'язку з іншими показниками, які характеризують інвестовані в підприємство ресурси.

Для характеристики ефективності діяльності використовують саме показники рентабельності, що є основними вартісними показниками ефективності діяльності, характеризуючи рівень віддачі активів і ступінь використання капіталу в господарській діяльності.

Рентабельність прямо пов'язана з отриманням прибутку, водночас є відносним показником, що характеризує саме рівень прибутковості.

Поняття «рентабельність» походить від німецького «rentabel», що означає прибутковий, дохідний.

Водночас в науковій літературі, незважаючи на активну увагу теоретиків і практиків до питань ефективності господарювання, і досі можна відслідкувати різноманітність підходів до трактування поняття рентабельності, а відповідно – це питання потребує подальших досліджень.

Розглянемо основні підходи до трактування поняття рентабельності.

Так, група авторів Андрєєва Г.І., Штангрет А.М. та Копилук О.І. вказують на те, що показники рентабельності характеризують ефективність діяльності підприємства в цілому, прибутковість різних напрямів діяльності

зокрема (виробничої, інвестиційної, підприємницької та ін.), окупність витрат тощо [19-20].

Інша група авторів у складі Попович П.Я., Москаленко В. П. та Пластун О. Л. зазначають, що рентабельність є показником, який дає уявлення про достатність (або ж недостатність) прибутку порівняно з іншими показниками, які впливають на процеси виробництва та реалізації продукції, фінансово-господарську діяльність підприємства в цілому [21-22].

Чумаченко М.Г. зазначає, що рентабельність є показником економічної ефективності виробництва підприємств у різних галузях, а також в економіці в цілому [23, с. 121].

Водночас Блонська В.І. у своєму дослідженні акцентує увагу на тому, що поняття рентабельності походить від німецького «rentabel» (прибутковий, дохідний), характеризуючи економічну ефективність виробництва на підприємствах у різних галузях і економіці в цілому [24, с. 90].

Варто зауважити, що значна частина науковців акцентують увагу на порівнянні вкладених ресурсів (витрат, капіталу) та отриманих прибутків.

Так, група авторів, як Туріянська М.М., Танцюра М. Ю., Шихмамбетова Д. Л., Гаватюк Л. С., Пілат А. К. трактують рентабельність як поняття, що характеризує економічну ефективність виробництва, за якої підприємство повністю відшкодовує витрати на виробництво продукції за рахунок грошової виручки від її реалізації, а також отримує прибуток для розширеного відтворення [25-27].

Курочкіна О. [28] зазначає, що показники рентабельності відображають реальну величину прибутку порівняно з обсягом витрат, капіталу та ресурсів, які були вкладені.

Свірідова С. С. та Пожар О. О. [29] зазначають, що рентабельність вимірює прибутковість підприємства за різними напрямками діяльності. Показники рентабельності групуються за інтересами учасників економічного процесу ринкового обміну. Як зазначають вчені, показники рентабельності дозволяють оцінити ефективність вкладених ресурсів.

Непочатенко О.О. та Мельничук Н.Ю. [30, с. 223] рентабельність характеризують через співвідношення прибутку з понесеними витратами (один із основних показників ефективності діяльності суб'єктів господарювання різних форм власності, який характеризує інтенсивність їх роботи).

Варто зауважити, що окремі науковці характеризують рентабельність через певні функції. Так, Каминський П.Д. зазначає, що рентабельність виконує функцію досягнення ефективності виробництва, забезпечуючи віддачу вкладених в діяльність підприємства ресурсів; стимулюючу функцію, забезпечуючи можливість для економічного розвитку виробництва і його розширення; бюджетоутворюючу функцію, що виявляється в можливостях формувати доходи бюджету [31, с. 162].

Для наочності зведемо результати дослідження підходів науковців до трактування поняття рентабельності в табл. 1.1.

Таблиця 1.1 – Підходи науковців до трактування поняття «рентабельність»

Автор	Трактування суті та змісту поняття «рентабельність»
1	2
Попович П.Я., Москаленко В. П. та Пластун О. Л. [21-22]	рентабельність є показником, який дає уявлення про достатність (або ж недостатність) прибутку порівняно з іншими показниками, які впливають на процеси виробництва та реалізації продукції, фінансово-господарську діяльність підприємства в цілому
Чумаченко М.Г. [23]	рентабельність є показником економічної ефективності виробництва підприємств у різних галузях, а також в економіці в цілому
Блонська В.І. [24]	поняття рентабельності походить від німецького «rentabel» (прибутковий, дохідний), характеризуючи економічну ефективності виробництва на підприємствах у різних галузях і економіці в цілому
Туріянська М.М., Танцюра М. Ю., Шихмамбетова Д. Л., Гаватюк Л. С., Пілат А. К. [25-27]	рентабельність як поняття, що характеризує економічну ефективність виробництва, за якої підприємство повністю відшкодовує витрати на виробництво продукції за рахунок грошової виручки від її реалізації, а також отримує прибуток для розширеного відтворення
Курочкіна О. [28]	показники рентабельності відображають реальну величину прибутку порівняно з обсягом витрат, капіталу та ресурсів, які були вкладені.
О.О. Непочатенко, Н.Ю. Мельничук [30]	рентабельність визначається через співвідношення прибутку з понесеними витратами (один із основних показників ефективності діяльності суб'єктів господарювання різних форм власності, який характеризує інтенсивність їх роботи)

Продовження табл. 1.1

1	2
Каминський П. Д. [31]	рентабельність виконує такі функції: стимулююча (формує можливості для економічного розвитку і розширення виробництва); ефективності виробництва (забезпечується віддача на вкладені в діяльність підприємства ресурси); бюджетоутворюючу (завдяки своїй рентабельності підприємство має формувати доходи бюджету)
А.Ю. Дронова [32]	рентабельність є відносним показником інтенсивності виробництва, який характеризує рівень прибутковості (окупності) відповідних складових виробництва або сукупних витрат підприємства
Л.В. Тешева [33]	рентабельність визначає стан фірми, коли сума виручки від реалізації продукції покриває витрати на виробництво і реалізацію цієї продукції

Результати проведеного дослідження суті та змісту поняття рентабельності дають можливість виокремити його основні характеристики:

рентабельність є відносним показником, який характеризує рівень прибутковості відповідних бізнес-процесів, діяльності в цілому, визначається у відсотках;

рентабельність є основним показником, що характеризує ефективність діяльності підприємства, виробничої зокрема;

рентабельність відображає рівень віддачі активів і ступінь використання капіталу у процесі господарювання;

рентабельність визначається через співвідношення реальних прибутків (доходів, грошових потоків) та затрачених ресурсів відповідно.

Враховуючи результати проведеного дослідження вважаємо за доцільне трактувати поняття рентабельності як відносний показник, який характеризує рівень прибутковості відповідних бізнес-процесів, діяльності підприємства в цілому, і визначається через співвідношення реальних прибутків та затрачених ресурсів відповідно.

1.2 Управління рентабельністю виробництва на підприємстві за сучасних умов

Ефективне функціонування підприємства за сучасних умов суттєво впливає на добробут як власників, так і споживачів, а також економічне становище країни в цілому.

Відповідно система управління підприємством вимагає ефективного підходу до планування його господарської діяльності, формування ефективної фінансової та виробничої політики, постійної уваги до аналізування та оцінювання прибутковості підприємства, здійснення ефективної виробничо-комерційної, маркетингової та фінансової діяльності тощо. Для вирішення цих складних завдань необхідно визначитись з напрямком удосконалення системи управління прибутком підприємства, ефективність якої буде виявлятися саме в показниках рентабельності виробництва.

Рентабельність є важливим показником ефективності господарювання для будь-якого підприємства, оскільки:

- рентабельне підприємство має високий рівень інвестиційної привабливості та активності;
- рентабельне підприємство має змогу збільшувати власний капітал;
- рентабельне підприємство вчасно виконує свої зобов'язання;
- рентабельне підприємство має більші можливості щодо виходу на нові ринки;
- рентабельні підприємства відіграють значну роль у формуванні бюджету та розвитку економіки країни в цілому.

Успішна діяльність і розвиток підприємства залежить, перш за все, від ефективної системи управління зростанням його фінансових результатів і ефективної системи управління показниками рентабельності, які прямо характеризують ефективність фінансово-економічних механізмів підприємства, а також його прибутковість в умовах жорсткої ринкової конкуренції.

Аналіз та оцінювання прибутковості та рентабельності підприємства проводять з метою виявлення тенденцій його розвитку, з метою виявлення помилок у господарській діяльності та, врешті-решт, забезпечення ефективного функціонування підприємства.

Рівень рентабельності підприємства визначається рівнем отриманих прибутків, обсягами товарної продукції, величиною собівартості продукції, основних та оборотних засобів.

Виокремлюють три групи рентабельності: фінансову, економічну, виробничу.

Економічна рентабельність характеризує ефективність використання майна та його окремих елементів.

Фінансова рентабельність характеризує, наскільки ефективно використовуються джерела основних і оборотних засобів, а також їх окремі елементи. Фінансова рентабельність також відображає показники рентабельності капіталу підприємства.

Виробнича рентабельність визначає загальну ефективність виробничої діяльності, а також відображає прибутковість випуску продукції.

В результаті аналізування літературних джерел виокремлено основні класифікаційні ознаки для визначення видів рентабельності:

за змістом (рентабельність майна, рентабельність видів діяльності, рентабельність продукції);

за критерієм часу (моментні, статичні, динамічні);

за способом розрахунку (планова, фактична, прогнозована);

за характером (за хронологічними даними, за середньо хронологічними даними, за медіанними даними).

Рентабельність знаходиться під постійним впливом як внутрішніх, так і зовнішніх чинників, які важливо враховувати при реалізації дій щодо досягнення та підтримування належного рівня рентабельності (рис. 1.1).

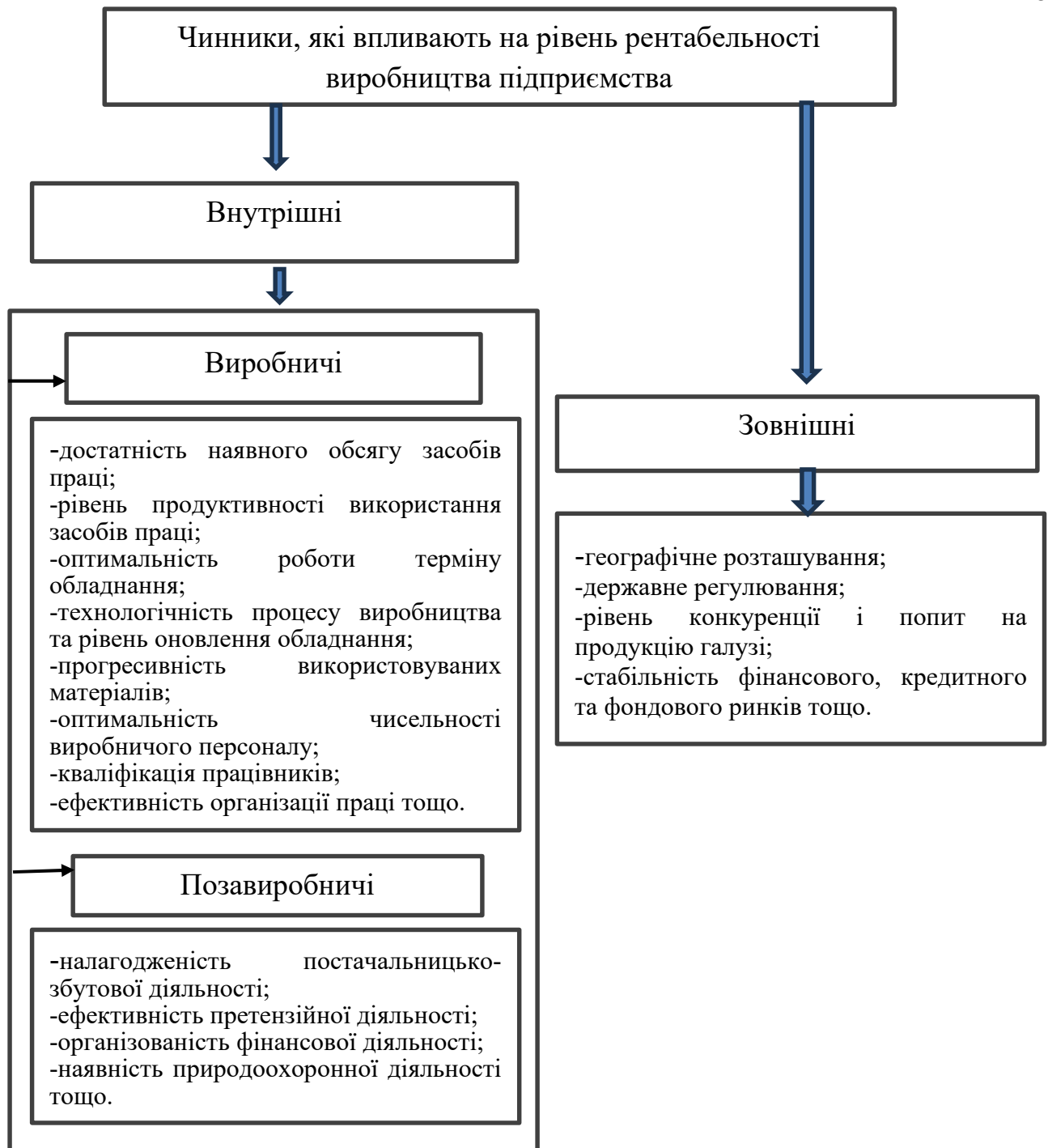

Рисунок 1.1 – Чинники впливу на рентабельність виробництва підприємства [34]

В загальному управління рентабельністю є досить складним процесом формування відповідних цілей, завдань та управлінських рішень, які спрямовані на підвищення ефективності господарювання в довгостроковому періоді [35].

Основними цілями управління рентабельністю будь-якого господарюючого суб'єкта є мінімізація його витрат з метою максимізації прибутку для досягнення максимальної вартості бізнесу [36, с. 374].

Управління рентабельністю для суб'єктів бізнесу повинно відбуватись із дотриманням певних принципів.

Основними принципами управління рентабельністю є [35]:

- принцип системності (доцільно враховувати при розробці управлінських рішень усі напрями діяльності підприємства, його збутову політику, а також забезпеченість ресурсами, ситуацію на ринку тощо);

- принцип гнучкості (вчасне виявлення загроз щодо зниження рівня рентабельності та розробка напрямків їх усунення);

- принцип обґрунтованості (усі управлінські рішення повинні бути обґрунтованими);

- принцип відповідності нормативно-правовій базі (усі використані управлінські інструменти повинні бути прийнятними на законодавчому рівні);

- принцип диференційованості (розробка різних управлінських рішень та застосування диференційованих заходів для їх практичної реалізації з метою альтернативності аналізування результатів управління і вибору найбільш прийнятних);

- принцип терміновості (розробка управлінських дій, націлених на коротко- та довготерміновий результат).

Для ефективного управління рентабельністю підприємства доцільно сформувати відповідний механізм, в якому будуть враховані усі завдання, цілі та складові заданого управлінського процесу. Важливе місце в механізмі управління рентабельністю саме ресурсному забезпеченню підприємства, принципам, функціям, методам, управлінським важелям та інструментам. Схематично механізм управління рентабельністю підприємств можна представити на рисунку 1.2 [35].

Формування механізму управління рентабельністю варто розпочати з характеристики його складових елементів; аналізування рентабельності та

визначення факторів впливу на зміну відповідних показників; виокремлення пріоритетних шляхів зростання рентабельності.

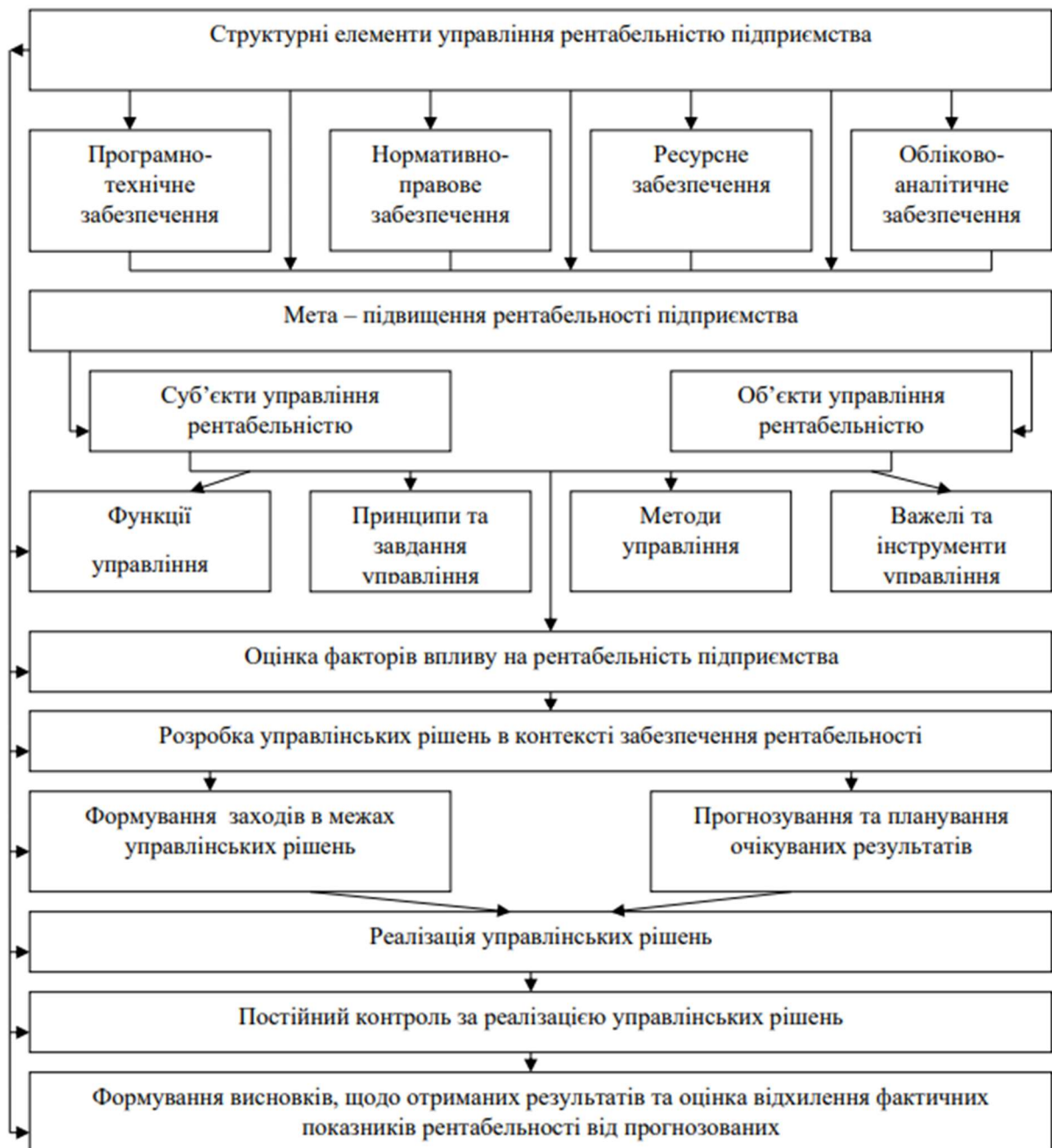

Рисунок 1.2 – Механізм управління рентабельністю підприємства [35]

Важливим питанням при формуванні механізму управління рентабельністю підприємства є визначення відповідної стратегії: визначення цілей, стратегічних напрямів та відповідних перспектив розвитку [27].

Важливо узгодити розроблену стратегію управління рентабельністю із загальною стратегією підприємства. Для реалізації відповідної стратегії керівникам необхідно застосовувати сукупність методик і моделей, приймаючи найбільш ефективні рішення. Успіх реалізації визначеної стратегії підприємства певною мірою залежатиме від наявної системи контролю [37, с. 142].

Обліково-аналітичне забезпечення системи управління рентабельністю підприємства складає бухгалтерську, фінансову, податкову та статистичну звітність суб'єктів бізнесу. Від їх достовірності залежить ефективність прийнятих управлінських рішень.

Важливими складовими механізму управління рентабельністю є процеси фінансування, ціноутворення, нарахування амортизації, кредитування, оподаткування, інвестування тощо.

В ході управління рентабельністю доцільно аналізувати усі показники, які можна розрахувати за результатами діяльності і які є критеріями ефективності діяльності підприємства, а також показники, які характеризують обсяги прибутку, доходів і витрат.

Практичне застосування сукупності методів, інструментів та важелів комплексного механізму управління рентабельністю дає можливість прийняти ефективні управлінські рішення та визначити пріоритетні шляхи підвищення рентабельності.

Основними завданнями формування та практичного застосування механізму управління рентабельністю підприємства [38, с. 108] є:

- 1) планування прибутковості діяльності;
- 2) виявлення резервів зростання рентабельності за рахунок оптимізації витрат;
- 3) виявлення резервів зростання рентабельності за рахунок різних видів діяльності;
- 4) розробка заходів щодо зростання продуктивності праці, підвищення ефективності використання основних засобів, оптимізації витрат тощо;

- 5) збільшення обсягу діяльності;
- 6) оптимізація собівартості продукції;
- 6) підвищення конкурентоспроможності за рахунок визначення рівня фінансових ризиків тощо.

В таблиці 1.2 наведено умови максимізації прибутку та рентабельності.

Таблиця 1.2 – Умови максимізації прибутку та рентабельності [27]

Напрямок	Сутність	Вимоги до реалізації
1	2	3
Кількісні умови		
Збільшення обсягів виробництва та реалізації продукції	Зростання об'ємів реалізації призведе до більшого зростання прибутку за рахунок зниження частки постійних витрат, що припадають на одиницю продукції	Збільшення обсягів виробництва та реалізації за рахунок кращого використання трудових ресурсів, основних засобів, сировини, матеріалів
Зниження витрат на виробництво і реалізацію продукції	Зі зниженням витрат на виробництво і реалізацію продукції зростає сума прибутку. Максимальна мобілізація резервів зниження собівартості продукції є важливою умовою функціонування підприємства	Зниження собівартості за рахунок більше ефективного використання ресурсів, підвищення технічного рівня виробництва, вдосконалення організації виробництва і праці
Впровадження економічно обґрунтованих норм	Економічно і технічно обґрунтовані норми та нормативи дозволяють знизити витрати	Розробка норм та нормативів запасів, готової продукції, інших нормованих оборотних активів
Цінова політика підприємства	Необхідно застосовувати обґрунтовану цінову політику, оскільки збільшення цін може призвести до певного скорочення обсягів реалізації, а проведення політики низьких цін – до зниження прибутку	Розробка стратегії ціноутворення, встановлення цін відповідно до ринкових, проведення акцій тощо
Якісні умови		
Впровадження досягнень науково-технічного прогресу	Впровадження нової техніки та нових технологій дозволить скоротити витрати на виготовлення одиниці продукції за рахунок зростання продуктивності праці, скорочення витрат на оплату праці	Впровадження автоматизованих систем управління, модернізація техніки та технологій
Підвищення якості продукції	Дозволить значно скоротити втрати від браку усувного та неусувного	Контроль за якістю продукції, мотивація та надання стимулів працівникам для скорочення браку

Продовження табл. 1.2

1	2	3
Підвищення продуктивності праці	Зі зростанням продуктивності праці знижуються витрати в розрахунку на одиницю продукції	Активна мотивація та надання різноманітних стимулів для продуктивної праці
Маркетингова кампанія	Ефективна маркетингова діяльність дозволяє значно збільшити обсяги реалізації продукції, що впливає на рентабельність	Розробка ефективної маркетингової стратегії, що спрямована на пошук «свого» споживача та свого сегменту ринку

На сьогодні однією з головних проблем вітчизняних підприємств є відсутність цілісної стратегії та чіткого механізму управління їх рентабельністю, який би був спрямованим на забезпечення стійкості фінансової і господарської діяльності, розвитку підприємства в перспективі. Розробка ефективного механізму управління рентабельністю є основою фінансової стійкості підприємства за сучасних умов господарювання.

1.3 Економічне обґрунтування вибору підходу до оцінювання ефективності управління рентабельністю підприємства

Оцінювання ефективності управління рентабельністю має вагомe значення для будь-якого господарюючого суб'єкта, оскільки рентабельність характеризує ефективність діяльності підприємства в цілому, фінансової діяльності зокрема.

Без належного й ефективного управління рентабельністю господарюючий суб'єкт ризикує погіршити свої фінансові показники, знизити прибутковість, втратити свою конкурентоспроможність тощо. Водночас, варто зазначити, що на сьогодні не існує єдиного підходу до оцінювання ефективності управління рентабельністю.

Складність в оцінюванні пов'язана, насамперед, з багатогранністю поняття «ефективність управління», з різноманітним використанням показників для такого оцінювання.

В ході аналізування рентабельності досліджуються результативні показники ефективності діяльності підприємства з метою виявлення резервів подальшого підвищення цієї ефективності.

Основним джерелом інформації для розрахунків та аналізування рентабельності є бухгалтерська звітність підприємства.

Здебільшого рівень рентабельності підприємства залежить від зміни структури виробленої і реалізованої продукції, від її собівартості, а також коливання середніх цін реалізації продукції.

Схему формування показників рентабельності діяльності підприємства представлено на рис. 1.3.

Як бачимо, залежно від цілей та завдань, що визначаються в ході аналізування ефективності діяльності підприємства, можна використовувати різні вхідні дані.

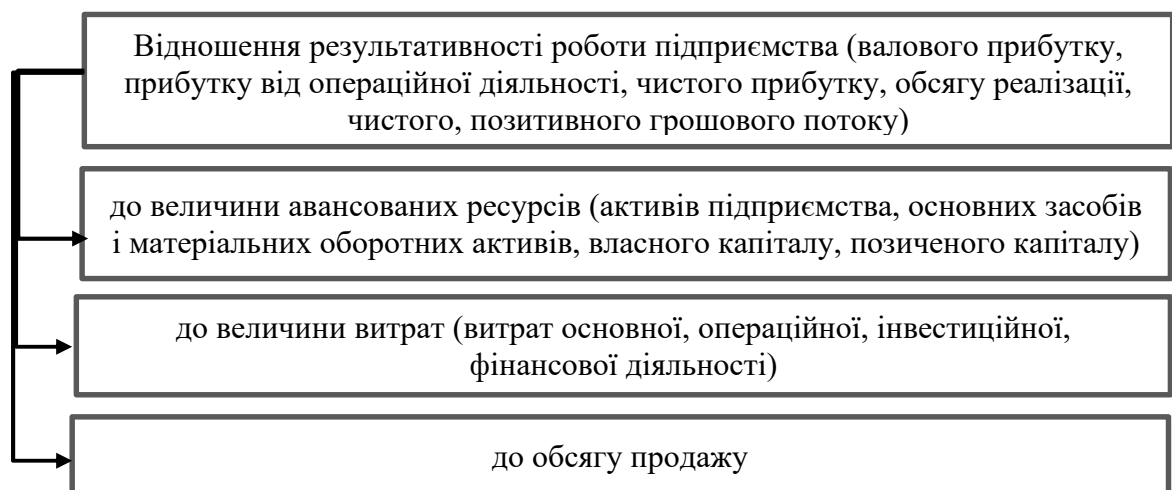

Рисунок 1.3 - Схема формування показників рентабельності підприємства [38]

В науковій практиці при оцінюванні ефективності управління рентабельністю підприємства використовуються такі основні підходи:

1. Аналізування динаміки показників рентабельності, що передбачає дослідження зміни відповідних показників протягом певного періоду часу.

Такий підхід дозволяє визначити загальні тенденції змін рентабельності, а також визначити періоди її зростання або ж зниження.

Найчастіше використовуються такі показники рентабельності, як рентабельність активів, рентабельність власного капіталу, рентабельність виробництва, рентабельність продукції тощо.

2. Факторний аналіз, що передбачає визначення впливу окремих факторів на рентабельність підприємства. Такий підхід дозволяє визначити фактори, які сприяють зростанню рентабельності, та ті, які впливають на зниження даного показника.

Найбільш поширеними факторами, які аналізуються в рамках цього методу, є витрати на виробництво та продаж, обсяги продажів, структура активів та капіталу, ціна продукції, податкові платежі тощо.

3. Порівняльний аналіз, що передбачає порівняння показників рентабельності досліджуваного підприємства з показниками інших підприємств галузі або ринку. Такий підхід дозволяє визначити, чи є рентабельність даного підприємства конкурентоспроможною.

При проведенні такого порівняльного аналізу варто враховувати такі фактори, як рівень конкуренції на ринку, розмір та структура підприємства, фінансовий стан підприємства, галузева приналежність тощо.

4. SWOT-аналіз, що передбачає аналізування сильних і слабких сторін, можливостей і загроз для рівня рентабельності підприємства. Такий підхід дозволяє визначити основні чинники, які впливають на показники рентабельності, та розробити відповідні стратегії їх використання.

При проведенні SWOT-аналізу варто залучати менеджерів та інших співробітників підприємства з відповідним досвідом і знаннями.

Варто зауважити, що немає універсальних методів. Відповідно вибір методів оцінювання ефективності управління рентабельністю необхідно здійснювати з урахуванням цілей і завдань оцінювання, а також особливостей господарювання конкретного підприємства.

Варто зауважити, що крім вищезазначених базових методів, при оцінюванні ефективності управління рентабельністю доцільно також доцільно використовувати:

метод експертних оцінок, що передбачає опитування експертів щодо оцінювання рівня рентабельності та факторів, які на неї впливають;

метод моделювання, що передбачає побудову моделей, які описують залежність рентабельності від різних факторів;

метод кейсів, що передбачає вивчення досвіду інших підприємств щодо управління рентабельністю та інші.

Вибір методів оцінювання ефективності управління рентабельністю повинен ґрунтуватися на відповідних принципах:

комплексності (використання різних методів та показників оцінювання);
системності (врахування взаємозв'язку та взаємозалежності всіх факторів, що впливають на рентабельність);

об'єктивності (використання достовірної та неупередженої інформації);
практичності (результати оцінювання використовуються для обґрунтованого прийняття управлінських рішень);

науковості (використання науково обґрунтованих методів та показників).

Найбільш поширеним підходом в теорії та практиці аналізування ефективності управління рентабельністю підприємства є формування відповідної системи показників рентабельності. В теорії та практиці менеджменту відсутній універсальний підхід до формування такої системи.

Узагальнено показники рентабельності можна об'єднати в кілька основних груп [39]:

- показники, що характеризують рентабельність (окупність) витрат господарюючого суб'єкта;

- показники, що характеризують рентабельність доходів господарюючого суб'єкта;

- показники, що характеризують рентабельність капіталу господарюючого суб'єкта і його структурних частин.

До першої групи показників належать [39]:

Рентабельність продукції, що визначає, скільки гривень валового прибутку генерується з кожної гривні, вкладеної у виробництво.

Рентабельність операційних витрат, що визначає, скільки гривень операційного прибутку припадає на 1 гривню операційних витрат.

Чиста рентабельність операційних витрат, що показує абсолютну (чисту) прибутковість операційних витрат підприємства.

Рентабельність сукупних витрат як узагальнюючий показник рентабельності, який розраховується на основі всіх понесених підприємством витрат.

До другої групи показників належать [39]:

Рентабельність реалізації (продажів), що показує, скільки гривень валового прибутку припадає на 1 гривню чистого доходу від реалізації.

Рентабельність операційних доходів, що визначає, скільки гривень операційного прибутку припадає на 1 гривню операційних доходів.

Чиста рентабельність операційних доходів, що показує абсолютну (чисту) прибутковість операційних доходів підприємства.

Рентабельність сукупних доходів як узагальнюючий показник рентабельності, який розраховується на основі отримуваних підприємством доходів.

До третьої групи показників належать [39]:

Рентабельність активів (капіталу), що визначає прибутковість сукупного капіталу підприємства, показуючи, скільки гривень чистого фінансового результату припадає на 1 гривню його активів (капіталу).

Рентабельність власного капіталу, що визначає, скільки гривень чистого фінансового результату припадає на 1 гривню власного капіталу підприємства.

Рентабельність позикового капіталу, що показує, наскільки прибутковим виявилось для підприємства використання позикового капіталу.

Рентабельність необоротних активів, що показує, скільки гривень чистого фінансового результату припадає на 1 гривню необоротних активів,

дозволяючи визначити прибутковість вкладень підприємства в активи строком використання більше 1 року. Рекомендовано використовувати залишкову, а не первісну вартість основних засобів, щоб оцінювати прибутковість реальної вартості наявних активів.

Рентабельність оборотних активів, що визначає прибутковість кожної гривні оборотних активів підприємства та дозволяє визначити ефективність їх використання.

Карпенко Л.М. [40] пропонує розширену класифікацію показників рентабельності (табл. 1.3).

Таблиця 1.3 – Система фінансових коефіцієнтів рентабельності [40]

Основні класи показників рентабельності	Фінансові коефіцієнти рентабельності
1. Показник рентабельності, розрахований на підставі прибутку (доходу)	1.1. Коефіцієнт обмеженого рівня валового прибутку 1.2. Коефіцієнт обмеженого рівня прибутку від основної (операційної) діяльності 1.3. Коефіцієнт обмеженого рівня прибутку всієї діяльності підприємства 1.4. Коефіцієнт обмеженого рівня чистого прибутку 1.5. Коефіцієнт критичної рентабельності
2. Показник рентабельності, розрахований у зв'язку з використанням виробничих активів	2.1. Коефіцієнт віддачі на всю суму виробничих активів 2.2. Коефіцієнт віддачі на інвестований капітал 2.3. Коефіцієнт віддачі на акціонерний капітал
3. Показник рентабельності, розрахований на підставі потоків власних грошових коштів	3.1. Коефіцієнт рентабельності відбору 3.2. Коефіцієнт рентабельності сукупного капіталу 3.3. Коефіцієнт рентабельності власного капіталу 3.4. Коефіцієнт обслуговування боргу

Варто зауважити, що потужним інструментом, який використовується для аналізування рентабельності є факторний аналіз, що використовується для виявлення та оцінювання впливу різних факторів на рентабельність підприємства. Він допомагає розкласти рентабельність на складові частини,

дозволяючи керівництву краще зрозуміти, які фактори сприяють або шкодять загальній прибутковості.

Основними етапами факторного аналізу рентабельності можуть бути:

Вибір показника рентабельності. Поширеними варіантами є рентабельність продажів, рентабельність активів та рентабельність власного капіталу.

Далі необхідно зібрати дані про обраний показник рентабельності та фактори, які можуть на нього впливати. Ці фактори можуть включати обсяги продажів, ціни, витрати, активи, власний капітал тощо.

Вибір моделі факторного аналізу. Існує декілька методів факторного аналізу, кожен з яких має свої переваги та недоліки. Найпоширенішими є метод головних компонент та метод факторної регресії.

Безпосереднє проведення факторного аналізу. Після вибору моделі та збору даних факторний аналіз може бути проведений за допомогою статистичного програмного забезпечення.

Інтерпретація результатів. Результати факторного аналізу дають змогу визначити, які фактори мають найбільший вплив на рентабельність. Це може допомогти керівництву розробити стратегії для покращення рентабельності шляхом впливу на ці фактори.

Переваги факторного аналізу рентабельності:

Допомагає зрозуміти складні взаємозв'язки між різними факторами та рентабельністю.

Ідентифікує ключові фактори, які сприяють або шкодять прибутковості.

Дозволяє керівництву зосередитися на найбільш значущих факторах для покращення рентабельності.

Сприяє кращому прийняттю управлінських рішень.

В міжнародній практиці досить популярним для практичного аналізування рентабельності є використання моделі Дюпона, що є методом фінансового аналізу, який використовується для розкладання рентабельності

власного капіталу (ROE) на три фактори: рентабельність продажів (ROS), оборотність активів (ATO) та фінансовий леверидж (DL) [41].

Ця модель дає змогу компаніям та інвесторам краще зрозуміти, як різні компоненти впливають на загальну прибутковість.

Формула моделі Дюпона [41]:

$$ROE = ROS * ATO * DL, \quad (1.1)$$

де ROE (Рентабельність власного капіталу): Чистий прибуток / Середньорічна вартість власного капіталу;

ROS (Рентабельність продажів): Чистий прибуток / Чиста виручка від реалізації;

ATO (Коефіцієнт оборотності активів): Чиста виручка від реалізації / Середньорічна вартість активів;

DL (Фінансовий леверидж): Середньорічна вартість активів / Середньорічна вартість власного капіталу.

Факторами, що впливають на модель Дюпона, є [41]:

рентабельність продажів (ROS), що показує, скільки чистого прибутку компанія генерує з кожної гривні продажів. Він залежить від таких факторів, як цінова політика, ефективність управління витратами та конкурентоспроможність;

оборотності активів (ATO), що показує, скільки разів за звітний період компанія використовує свої активи для генерування продажів. Він залежить від таких факторів, як ефективність управління запасами, швидкість дебіторської заборгованості та використання виробничих потужностей;

фінансовий леверидж (DL), що показує, як використання позикового капіталу впливає на рентабельність власного капіталу. Вищий рівень боргу (більший фінансовий леверидж) може призвести до більшої рентабельності власного капіталу, якщо компанія використовує позиковий капітал ефективно.

Однак це також може призвести до більшого ризику, оскільки компанії з більшим боргом більш чутливі до змін процентних ставок та економічних умов.

В розрізі нашого дослідження пропонуємо оцінити ефективність управління рентабельністю підприємства з використанням аналізу системи показників рентабельності.

Сформована система показників рентабельності наведена в табл. 1.4.

Таблиця 1.4 – Сформована система показників рентабельності діяльності підприємства

Назва показника	Алгоритм розрахунку	Умовні позначення, грн
Рентабельність різних видів діяльності підприємства		
Рентабельність виробництва	$P = \frac{ВП}{Св} \cdot 100\%$	С _в – загальна виробнича собівартість; ВП – валовий прибуток.
Рентабельність реалізації	$P = \frac{ВП}{ЧД} \cdot 100\%$	ЧД – чистий дохід (виручка) від реалізації продукції; ВП – валовий прибуток.
Рентабельність операційної діяльності	$P = \frac{ОП}{ОВ} \cdot 100\%$	ОВ - операційні витрати; ОП - прибуток від операційної діяльності.
Рентабельність господарської діяльності	$P = \frac{ЧП}{ВД} \cdot 100\%$	ВД – сукупні витрати діяльності; ЧП-чистий прибуток.
Рентабельність капіталу і його частин		
Рентабельність сукупних активів	$P = \frac{ЧП}{А} \cdot 100\%$ або $P = \frac{П_{дооп}}{А} \cdot 100\%$	А – середня сума активів; ЧП – чистий прибуток; П _{дооп} – прибуток до оподаткування.
Рентабельність основних засобів	$P = \frac{ЧП}{С_{о.з.сер}} \cdot 100\%$ або $P = \frac{П_{дооп}}{С_{о.з.сер}} \cdot 100\%$	С _{о.з.сер} – середня вартість основних засобів; ЧП – чистий прибуток; П _{дооп} – прибуток до оподаткування.
Рентабельність оборотних активів	$P = \frac{ЧП}{С_{об.з.сер}} \cdot 100\%$ або $P = \frac{П_{дооп}}{С_{об.з.сер}} \cdot 100\%$	С _{об.з.сер} – середня величина оборотних засобів; ЧП – чистий прибуток; П _{дооп} – прибуток до оподаткування.
Рентабельність власного (акціонерного) капіталу	$P = \frac{ЧП}{ВК} \cdot 100\%$	ЧП – чистий прибуток; ВК – сума власного капіталу.
Рентабельність позикового капіталу	$P = \frac{ЧП}{ПК} \cdot 100\%$	ЧП – чистий прибуток; ПК – сума позикового капіталу.

Вибір саме такого підходу обґрунтовано за критеріями комплексності, системності, доступності до вхідної інформації, а також простоти розрахунків.

Висновки до першого розділу

В ході виконання теоретичного розділу бакалаврської кваліфікаційної роботи було досліджено поняття рентабельності в роботах вітчизняних та закордонних науковців.

За результатами дослідження прийшли до висновку, що рентабельність є відносним та основним показником, характеризує ефективність діяльності підприємства, виробничої зокрема; відображає рівень віддачі активів і ступінь використання капіталу у процесі господарювання; визначається через співвідношення реальних прибутків та затрачених ресурсів відповідно.

Враховуючи результати проведеного дослідження вважаємо за доцільне трактувати поняття рентабельності як відносний показник, який характеризує рівень прибутковості відповідних бізнес-процесів, діяльності підприємства в цілому, і визначається через співвідношення реальних прибутків та затрачених ресурсів відповідно.

Відповідно до поставлених в роботі завдань було вивчено питання управління рентабельністю підприємств за сучасних умов. Проаналізовано види рентабельності, розглянуто основні чинники впливу на рентабельність, виокремлено принципи управління рентабельністю підприємства. Розглянуто складові механізму управління рентабельністю у їх тісному взаємозв'язку.

Відповідно до поставлених завдань в роботі проаналізовано підходи науковців до оцінювання ефективності управління рентабельністю підприємства. За результатами дослідження обґрунтовано вибір системи показників для оцінювання такої ефективності, що буде практично апробовано для досліджуваного підприємства в наступному розділі роботи.

2 АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ РЕНТАБЕЛЬНІСТЮ ТОВ «ПІРЯТИНСЬКИЙ СИРЗАВОД»

2.1 Характеристика ТОВ «Пирятинський сирзавод» як провідного підприємства молочної промисловості України

Молокопереробна промисловість – одна із основних у складі промислового комплексу України, що безпосередньо впливає на добробут та здоров'я людей, а також на продовольчу безпеку країни.

За даними Асоціації виробників молока в лютому 2024 року Україна збільшила обсяги експорту молочних продуктів на 22% порівняно з січнем 2024 року.

Так, в лютому 2024 року Україна експортувала 8,5 тис. тон молочних продуктів на загальну суму 16,6 млн дол. США. Натуральні обсяги експорту порівняно з січнем росли на 22%, а грошова виручка зросла на 26%. З початку 2024 року було експортовано 15,13 тисяч тон молочних продуктів. Експортна виручка за перші два місяці 2024 року склала майже 29 млн грн, що на 14% менше, ніж торік [42].

Зазначається, що головними експортними категоріями у грошовому еквіваленті були: молоко та вершки, згущені - 33%; сири - 23%; морозиво - 13%; масло вершкове - 12%.

Виробництво сиру є одним із важливих складових молокопереробної промисловості України.

Вітчизняний ринок сирів є одним з основних сегментів харчового ринку України, який динамічно змінюється. За результатами 2022 року в країні виробництвом сирів займались більше ніж 150 підприємств, 75% - це виробники твердих сичужних сирів, решта – це виробники м'яких та перероблених (плавлених) [43].

Вітчизняний ринок сирів за останні 10 років зазнав значних змін, перетворившись з серйозного експортера в 2012 році на нетто-імпортером сиру

в 2020—2021 роках (враховуємо тільки натуральні сири, без сирних продуктів). Основними причинами є попередня залежність від російського ринку, трансформація балансу попиту та пропозиції, економічні кризи, зношення виробничих потужностей, неспроможність фінансової системи України надати бізнесу можливості для необхідної модернізації тощо [44].

На сьогодні вітчизняний ринок сирів характеризується не тільки високою конкуренцією, але й тенденціями щодо консолідації ринку сиру, коли середні та малі підприємства, які не мають достатньо фінансових можливостей для удосконалення і модернізації виробництва, витісняються великими виробниками.

Український ринок сирів традиційно представлений переважно твердими сирами і невеликою кількістю м'яких сирів. Відповідно виробники намагаються розширити асортимент саме м'яких сирів, приділяючи увагу завданням щодо підвищення їх харчової цінності: отримання сиру з максимальною концентрацією молока.

Початок війни негативно вплинув на обсяги виробництва сирів в Україні. Найскладнішим періодом для ринку сиру став березень 2022 року, оскільки об'єми виробництва сирів всіх видів зменшилися майже в два рази [44].

На сьогодні залишається досі гострою проблема логістики і дистрибуції. Сироробні підприємства на окупованих територіях втратили контроль над виробництвом на окупованих територіях, не повністю відновлена робота на звільнених територіях та об'єктах, що зазнали ракетних обстрілів.

У березні поточного 2024 року в Україну порівняно з довоєнним періодом було завезено рекордно високий обсяг сиру. Якщо такі ж тенденції збережуться, то відбудеться розподіл ринку між гравцями.

На сьогодні вибір українських споживачів все частіше зупиняється на європейських сирах, що здебільшого пропонується дешевше, ніж вітчизняний. Відповідно можемо спостерігати, що сирів європейських виробників на полицях магазинів стає все більше [45].

Подальші зміни на ринку сирів визначатимуться низкою чинників і здебільшого ринковою кон'юктурою (експортними перспективами та зміною споживання після повернення громадян України з-за кордону). Водночас варто зауважити, що ціни на молочну сировину в найближчій перспективі зростатимуть, тим самим негативно впливаючи на конкурентоспроможність сирів вітчизняного виробництва.

На українському ринку твердих сирів у 2022 р. були найпопулярнішими такі вітчизняні товарні марки: “Клуб сиру”, “Комо”, “Пирятин”, “Звени Гора”, “Добряна”.

ТОВ «Пирятинський сирзавод», що входить до складу Групи Компаній «Молочний Альянс», розташований у зоні бойових дій. Це істотно збільшує ризики, з якими стикається підприємство в ході своєї діяльності.

Заснований у 1920 році в місті Пирятин, сирзавод пройшов шлях розширення та модернізації. В 1952-54 роках було здійснено його розширення, а в 1969-73 роках було збудовано нове підприємство, яке вже за перший рік роботи стало одним з лідерів галузі [46].

Після входження до складу холдингу «Молочний Альянс» Пирятинський сирзавод зазнав значних змін. Було повністю оновлено виробниче обладнання.

У 2007 році на заводі було введено в експлуатацію повністю автоматизовану лінію з мінімальним контактом людини з продуктом для формування та пресування сирів. Це призвело до збільшення потужностей підприємства до 500 тон готової продукції на добу.

ТОВ “Пирятинський сирзавод” характеризується високим рівнем автоматизації, механізації, гігієни та санітарії. Це, а також високий рівень кваліфікації фахівців, дає змогу виготовляти якісну та безпечну продукцію. Виробничі процеси відповідають вимогам системи управління HALAL.

Головною перевагою сирної технології заводу є використання виключно натурального молока, без сухого молока та рослинних домішок. Основними напрямками діяльності заводу є виробництво твердих і плавлених сирів. Окрім

того, на заводі виготовляють суху демінералізовану молочну сироватку, цільномолочну продукцію та вершкове масло.

Основними видами діяльності ТОВ «Пирятинський сирзавод» за КВЕД є [46]:

10.51 – Перероблення молока, виробництво масла та сиру.

47.11 – Роздрібна торгівля в неспеціалізованих магазинах переважно продуктами харчування, напоями та тютюновими виробами.

46.33 - Оптова торгівля молочними продуктами, яйцями, харчовими оліями та жирами.

Основними видами продукції та послуг, реалізація яких забезпечила підприємству отримання значного доходу, є:

- виробництво сиру;
- виробництво сирних твердих та плавлених продуктів;
- виробництво сиру плавленого;
- виробництво сухих молочних продуктів;
- оптова торгівля.

Обсяги виготовлення основної продукції та надання послуг в 2023 році [46]:

- сир твердий - 4 360,3 т. на загальну суму 770 853,3 тис. грн;
- сир плавлений - 1 751,8 т. на загальну суму 215 157,4 тис. грн;
- тверді сирні продукти - 2 094,9 т. на загальну суму 225 785,6 тис. грн;
- вершки - 2 008 т. на загальну суму 139 462,1 тис. грн.
- оптова та роздрібна торгівля, реалізація інших молочних і немолочних продуктів - на загальну суму 204 789,1 тис. грн.

Загальний обсяг експорту в 2023 році склав 350 132,9 тис. грн - це 20,4% частки в загальному обсязі продажів підприємства.

Основними ринками збуту підприємства в 2023 році стали переважно національні мережі, найбільші обсяги експорту було здійснено до Казахстану та Молдови.

Основними джерелами постачання молочної сировини у 2023 році стали промислові та домашні господарства. Частка сировини, яка була придбана у промислових виробників, склала 77,4%. Ціна на сировину в 2023 році зросла порівняно з попереднім роком на 16,1%.

Проаналізуємо основні показники ефективності діяльності ТОВ «Пирятинський сирзавод» за 2021-2023 рр. (таблиця 2.1). Фінансова звітність підприємства наведена в додатку Б.

Таблиця 2.1 – Динаміка основних фінансово-економічних показників діяльності ТОВ «Пирятинський сирзавод» [46]

Показники	Роки			Відхилення			
	2021	2022	2023	2022 від 2021 року		2023 від 2022 року	
				абсол.	%	абсол.	%
1. Чистий дохід від реалізації продукції, тис. грн	1404740	1753605	1718306	348865,0	24,83	-35299,0	-2,01
2. Собівартість реалізованої продукції, тис. грн	1340406	1526469	1600742	186063,0	13,88	74273,0	4,87
3. Валовий: прибуток, тис. грн	64334	227136	117564	162802,0	253,06	-109572,0	-48,24
4. Чистий прибуток (збиток), тис. грн	-42257	113548	-38588	155805,0	368,71	-152136,0	-133,98
5. Середньооблікова чисельність працівників, осіб	610	588	559	-22,0	-3,61	-29,0	-4,93
6. Середньорічна вартість основних засобів, тис. грн	97803,5	92147,5	81286,0	-5656,0	-5,78	-10861,50	-11,79
7. Фондовіддача, грн/грн	14,36	19,03	21,14	4,67	32,50	2,11	11,08
8. Продуктивність праці, тис. грн / особу.	2302,85	2982,32	3073,89	679,47	29,51	91,57	3,07

Аналіз динаміки основних фінансово-економічних показників ТОВ «Пирятинський сирзавод» за 2021-2023 роки свідчить про наступне:

чистий дохід від реалізації продукції демонстрував зростання в 2022 році порівняно з 2021 роком на 24,83%, у 2023 році спостерігалось незначне зниження цього показника на 2,01% порівняно з 2022 роком;

водночас, собівартість реалізованої продукції зростала протягом 2021-2023 років: на 13,88% в 2022 році порівняно з 2021 роком, ще на 4,87% в 2023 році порівняно з 2022 роком.

Важливо зазначити, що динаміка чистого доходу та собівартості реалізованої продукції може бути пов'язана з низкою факторів, таких як: зміна цін на сировину та матеріали, зміна рівня попиту на продукцію, зміна курсу валют, інші економічні фактори.

Зміна динаміки чистого доходу та собівартості реалізованої продукції ТОВ «Пирятинський сирзавод» в 2021-2023 роках прямо вплинула на валовий прибуток підприємства. В 2022 році валовий прибуток демонстрував значне зростання, збільшившись в 2,5 рази порівняно з 2021 роком. Проте в 2023 році спостерігалось різке зниження цього показника на 48,24% порівняно з попереднім роком.

Для наочності відобразимо динаміку основних показників прибутковості діяльності досліджуваного підприємства у вигляді діаграми (рис. 2.1).

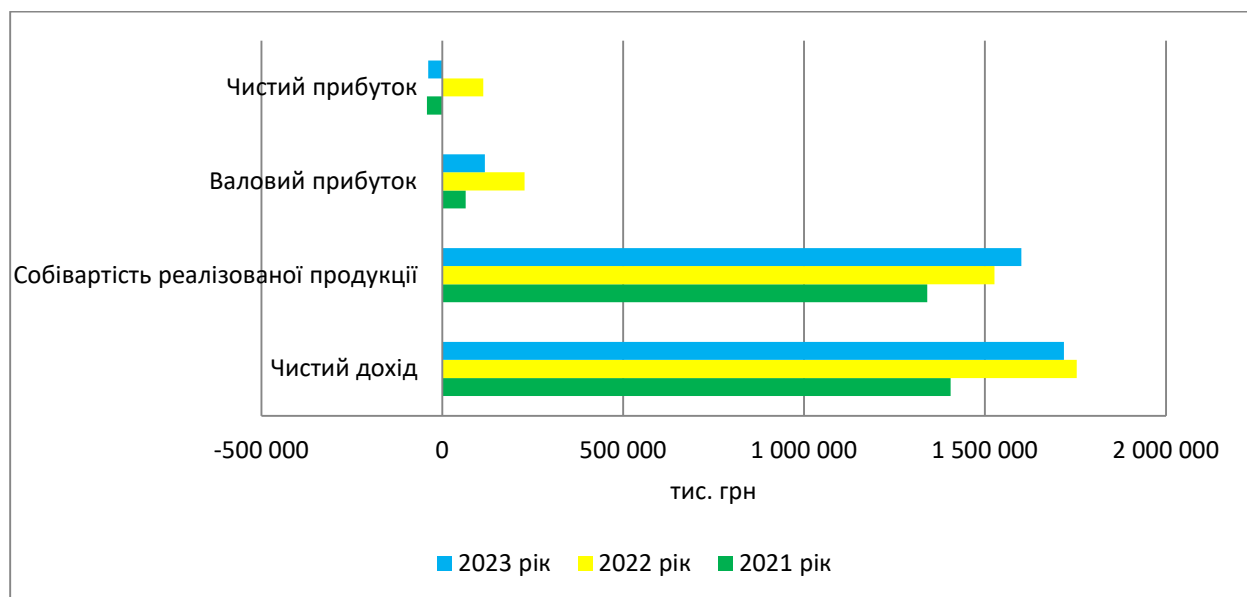

Рисунок 2.1 – Динаміка показників прибутковості діяльності
ТОВ «Пирятинський сирзавод»

Аналіз фінансових результатів ТОВ «Пирятинський сирзавод» за 2021 та 2023 роки свідчить про збитковість діяльності підприємства.

В 2021 році збитки склали 42 257 тис. грн, а в 2023 році - 38 588 тис. грн.

Причина збитковості полягає в перевищенні витрат над доходами. В 2021 році навіть операційна діяльність була збитковою: операційні витрати перевищили операційні доходи на 13 414 тис. грн. Додатково, підприємство мало 31 010 тис. грн фінансових витрат.

В 2023 році операційна діяльність була прибутковою, склавши 21 576 тис. грн. Проте, значні фінансові витрати підприємства (61 530 тис. грн) знову призвели до збитків.

Основними статтями фінансових витрат в 2023 році були: процентні витрати за корпоративними облігаціями 46 148 тис. грн.; процентні витрати за позиками 4060 тис. грн.; фінансові витрати з дисконтування 11 322 тис. грн.

З огляду на вищезазначене, питання оптимізації витрат ТОВ «Пирятинський сирзавод» є досить актуальним.

Чисельність працівників протягом 2021-2023 років скорочувалася: на 4% в 2022 році порівняно з 2021 роком, ще на 5% в 2023 році порівняно з 2022 роком. Водночас продуктивність праці зростала протягом 2021-2023 років: на 29,51% в 2022 році порівняно з 2021 роком, ще на 3,07% в 2023 році порівняно з 2022 роком. Ці зміни свідчать про те, що ТОВ «Пирятинський сирзавод» збільшує свою ефективність за рахунок оптимізації кадрової політики.

Середньорічна вартість основних засобів знижувалася протягом 2021-2023 років. Водночас фондівіддача зростала протягом 2021-2023 років: на 32,5% в 2022 році порівняно з 2021 роком, ще на 11,08% в 2023 році порівняно з 2022 роком.

Позитивна тенденція щодо фондівіддачі свідчить про те, що ТОВ «Пирятинський сирзавод» ефективніше використовує свої основні засоби.

Майно підприємства в цілому зростало протягом 2021-2023 років: на 18,67% в 2022 році порівняно з 2021 роком, ще на 7% в 2023 році порівняно з 2022 роком (табл. 2.2).

Таблиця 2.2 – Основні показники балансу ТОВ «Пирятинський сирзавод»

[46]

Показники, тис. грн	Роки			Відхилення			
	2021	2022	2023	2022 від 2021 року		2023 від 2022 року	
				тис. грн.	%	тис. грн.	%
Активи	566120,5	671807,5	718816	105687,0	18,67	47008,5	7,00
Оборотні активи	462877,5	566222,5	616869	103345,0	22,33	50646,5	8,94
Необоротні активи	103243	105585	101947	2342,0	2,27	-3638,0	-3,45
Власний капітал	100494	135271,5	172332	34777,5	34,61	37060,5	27,40
Поточні зобов'язання	369501,5	392778	364059	23276,5	6,30	-28719,0	-7,31
Довгострокові зобов'язання	96125	143758	182425	47633,0	49,55	38667,0	26,90

Зростали також оборотні активи: на 22,3% в 2022 році порівняно з 2021 роком, ще на 8,94% в 2023 році порівняно з 2022 роком. Це може свідчити про зростання мобільності та ефективності використання ресурсів підприємства.

Середньорічна вартість необоротних активів дещо зросла в 2022 році (на 2,27%) порівняно з 2021 роком. Водночас в 2023 році вона знизилася на 3,45% порівняно з 2022 роком.

Варто зазначити, що зростання вартості необоротних активів в 2022 році відбулось за рахунок інших необоротних матеріальних активів підприємства.

Аналіз джерел забезпечення діяльності ТОВ "Пирятинський сирзавод" свідчить про наступне:

Власні кошти підприємства протягом 2021-2023 років зростали: на 34,61% в 2022 році порівняно з 2021 роком, ще на 27,4% в 2023 році порівняно з 2022 роком. Зростання власного капіталу відбулось за рахунок нерозподіленого прибутку.

Довгострокові зобов'язання значно зростали протягом 2021-2023 років. Це може свідчити про зниження фінансової незалежності підприємства.

Поточні зобов'язання зросли в 2022 році на 6,3% порівняно з 2021 роком. В 2023 році вони знизилися на 7,31% порівняно з 2022 роком.

Отримані результати наведено графічному вигляді на рис. 2.2.

Рисунок 2.2 – Динаміка основних показників балансу ТОВ «Пирятинський сирзавод»

На рис. 2.3 наведено структуру майна ТОВ «Пирятинський сирзавод» та джерел його формування.

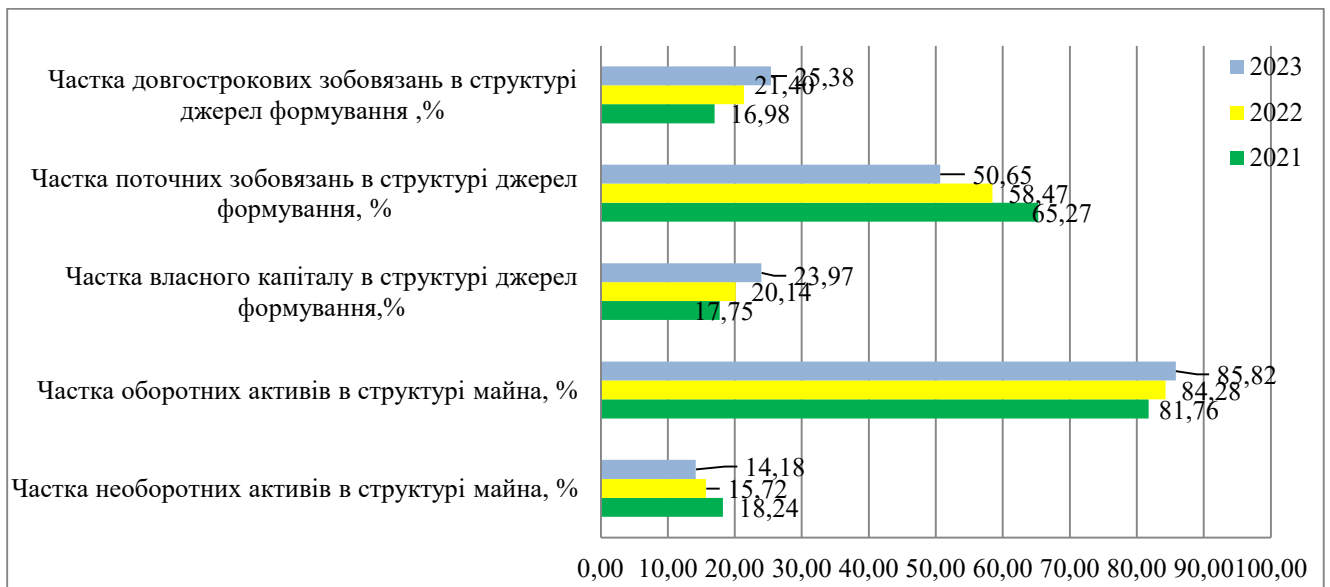

Рисунок 2.3 – Структура майна ТОВ «Пирятинський сирзавод» та джерел його формування

Рисунок 2.3 яскраво демонструє, що у структурі активів переважає оборотна їх частина, частка яких зростає протягом аналізованого періоду. Це свідчить про підвищення мобільності та ліквідності підприємства. У структурі джерел формування майна ТОВ «Пирятинський сирзавод» переважає залучений капітал, вказуючи на фінансову залежність підприємства від кредиторів. В 2021 та 2023 роках підприємство було збитковим - нерентабельним. Відповідно має зміст проаналізувати детально рівень збитковості досліджуваного підприємства. Це завдання буде вирішено у наступному розділі кваліфікаційної роботи.

В таблиці 2.3 наведене розраховані основні показники ліквідності та платоспроможності ТОВ «Пирятинський сирзавод» в 2021-2023 роках (табл. 2.3).

Таблиця 2.3 – Основні фінансові показники діяльності ТОВ «Пирятинський сирзавод»

Показники	Роки			Відхилення:	
	2021	2022	2023	2022 до 2021 року	2023 до 2022 року
				абс. зн	абс. зн
Коефіцієнт загальної ліквідності	1,25	1,44	1,69	зростання на 0,19 п.п.	зростання на 0,25 п.п.
Коефіцієнт платоспроможності	0,22	0,25	0,32	зростання на 0,04 п.п.	зростання на 0,06 п.п.
Коефіцієнт фінансової незалежності	0,18	0,20	0,24	зростання на 0,02 п.п.	зростання на 0,04 п.п.
Коефіцієнт фінансової заборгованості	0,82	0,80	0,76	зменшення на 0,02 п.п.	зменшення на 0,04 п.п.

Аналізуючи дані табл. 2.4 можемо зауважити, що:

Коефіцієнт фінансової платоспроможності не є достатнім, оскільки його значення менше 1. Це свідчить про те, що ТОВ «Пирятинський сирзавод» не може повністю покрити свою заборгованість власними коштами.

Коефіцієнт загальної ліквідності є більшим за одиницю протягом аналізованого періоду, що свідчить про те, що оборотні активи підприємства покривають його поточні зобов'язання. Показник має позитивну тенденцію, що

вказує на зростання можливостей підприємства вчасно погашати свої короткострокові заборгованості.

Коефіцієнт фінансової незалежності є досить низький, оскільки його значення менше 0,5. Це свідчить про те, що ТОВ «Пирятинський сирзавод» не може забезпечити себе власними ресурсами на 50%. Позитивною є тенденція до зростання коефіцієнта протягом аналізованого періоду.

Коефіцієнт фінансової заборгованості знижується протягом аналізованого періоду. Проте він залишається досить високим, що вказує на значну залежність ТОВ «Пирятинський сирзавод» від кредиторів.

Підсумовуючи варто вказати, що фінансові показники діяльності підприємства потребують увагу від керівництва підприємства.

2.2 Аналіз ефективності управління рентабельністю ТОВ «Пирятинський сирзавод»

В розрізі теми дослідження охарактеризуємо систему управління рентабельністю досліджуваного підприємства.

Відповідно до сформованої системи в п.1.3 даної кваліфікаційної роботи показників рентабельності. Вхідні дані наведено в табл. 2.4.

Таблиця 2.4 – Вхідні дані для розрахунків показників рентабельності ТОВ «Пирятинський сирзавод»

Показники	Роки			Відхилення			
	2021	2022	2023	2022 від 2021 року		2023 від 2022 року	
				абсол. знач	в %	абсол. знач	в %
1	2	3	4	5	6	7	7
1. Чистий дохід, тис. грн	1 404 740	1 753 605	1 718 306	348865,0	24,83	-35299,0	-2,01
2. Собівартість реалізованої продукції, тис. грн	1 340 406	1 526 469	1 600 742	186063,0	13,88	74273,0	4,87
3. Валовий: прибуток, тис. грн	64 334	227 136	117 564	162802,0	253,06	-109572,0	-48,24

Продовження табл. 2.4

1	2	3	4	5	6	7	8
4. Чистий фінансовий результат, прибуток (непокритий збиток), тис. грн	-42 257	113 548	-38 588	155805,0	-368,71	-152136,0	-133,98
5. Операційні витрати, тис. грн	1 443 452	1673361	1754017	229909,0	15,93	80656,0	4,82
6. Прибуток від операційної діяльності, тис. грн	-13414	160 257	21 576	173671,0	-1294,7	-138681,0	-86,54
7. Сукупні витрати діяльності, тис. грн	1 479 389	1725879	1815548	246490,0	16,66	89669,0	5,20
8. Прибуток до оподаткування, тис. грн	-42 257	122 423	-38 588	164680,0	-389,71	-161011,0	-131,52
9. Середньорічна вартість активів, тис. грн	566120,5	671807,5	718816	105687,0	18,67	47008,50	7,00
10. Середньорічна вартість основних засобів, тис. грн	97803,5	92147,5	81286,0	-5656,0	-5,78	-10861,50	-11,79
11. Середньорічна вартість оборотних активів, тис. грн	462877,5	566222,5	616869	103345,0	22,33	50646,50	8,94
12. Сума власного капіталу, тис. грн	100494	135271,5	172332	34777,5	34,61	37060,50	27,40
13. Сума позикового капіталу, тис. грн	465626,5	536536	546484	70909,5	15,23	9948,0	1,85

Проведемо відповідні розрахунки, результати яких зведемо до табл. 2.5.

Таблиця 2.5 – Розрахунок показників рентабельності ТОВ «Пирятинський сирзавод»

Показники	Роки			Відхилення			
	2021	2022	2023	2022 від 2021 року		2023 від 2022 року	
				абсол. знач	в %	абсол. знач	в %
1	2	3	4	5	6	7	8
Рентабельність виробництва	4,80	14,88	7,34	10,08	210,02	-7,54	-50,64
Рентабельність реалізації	4,58	12,95	6,84	8,37	182,82	-6,11	-47,18
Рентабельність операційної діяльності	-0,93	9,58	1,23	10,51	-1130,56	-8,35	-87,16

Продовження табл. 2.5

1	2	3	4	5	6	7	8
Рентабельність господарської діяльності	-2,86	6,58	-2,13	9,44	-330,33	-8,70	-132,31
Рентабельність сукупних активів	-7,46	16,90	-5,37	24,37	-326,44	-22,27	-131,76
Рентабельність основних засобів	-43,21	123,22	-47,47	166,43	-385,20	-170,70	-138,52
Рентабельність оборотних активів	-9,13	20,05	-6,26	29,18	-319,66	-26,31	-131,19
Рентабельність власного (акціонерного) капіталу	-42,05	83,94	-22,39	125,99	-299,62	-106,33	-126,68
Рентабельність позикового капіталу	-9,08	21,16	-7,06	30,24	-333,20	-28,22	-133,37

Рентабельність виробництва та реалізації є позитивними. Можна зауважити, що в 2022 році відбулось значне зростання цих показників, що вказує на значне підвищення ефективності виробничої діяльності.

Як бачимо рентабельність операційної діяльності була збитковою лише в 2021 році.

В цілому за результатами 2021 та 2023 році підприємство працювало збитково, що підтверджується розрахованим показником господарської рентабельності.

Для наочності відобразимо динаміку основних проаналізованих показників рентабельності та збитковості ТОВ «Пирятинський сирзавод» на рис. 2.4.

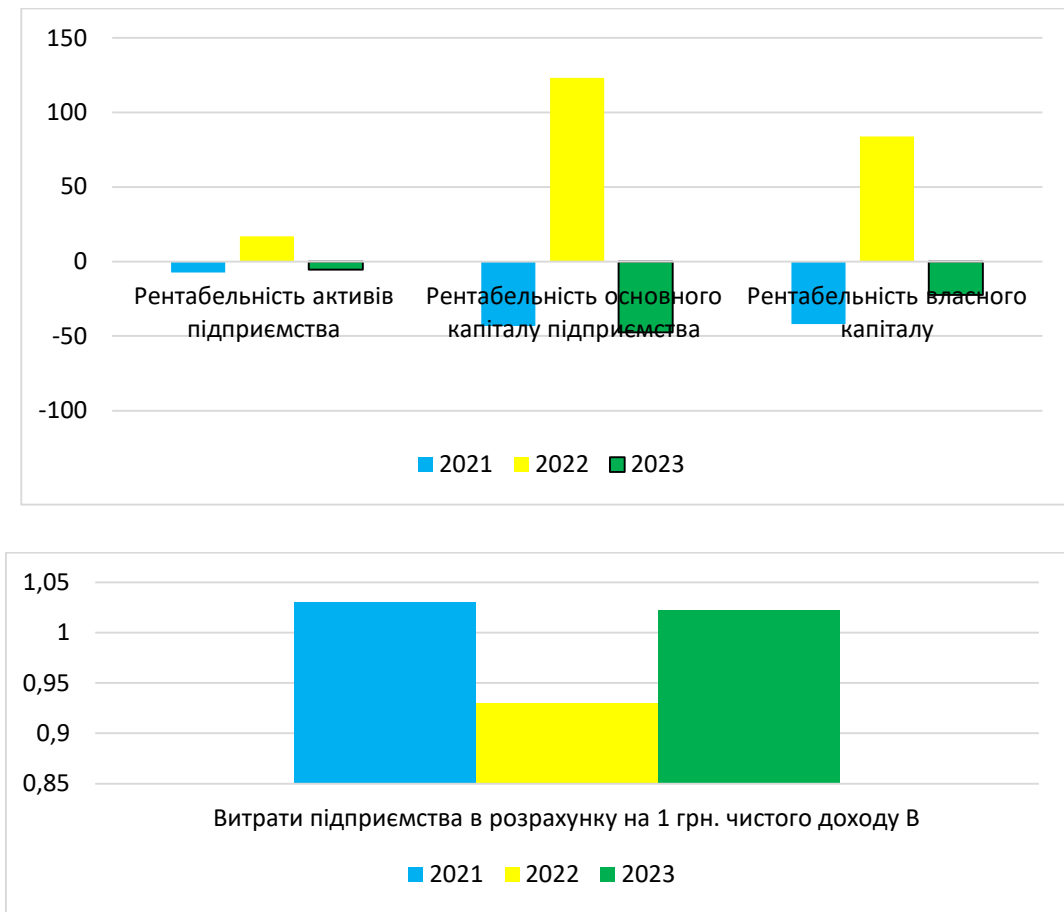

Рисунок 2.4 – Динаміка основних показників рентабельності (збитковості) ТОВ «Пирятинський сирзавод»

Результати розрахунків показників рентабельності ТОВ «Пирятинський сирзавод» свідчать про неефективність управління рентабельністю підприємства, що вказує на вадливість розробки комплексу ефективних управлінських рішень щодо підвищення прибутковості діяльності товариства.

2.3 Аналіз системи управління ТОВ «Пирятинський сирзавод»

Система управління ТОВ «Пирятинський сирзавод» базується на наступних ключових елементах:

1. Чітко визначені цілі та стратегії. Підприємство має чітко сформульовані цілі, які відображають його бачення та місію. Для досягнення цих цілей розроблені чіткі стратегії, які описують кроки, які буде вжито.

2. Процесний підхід. Всі бізнес-процеси підприємства чітко визначені та документовані. Процеси постійно вдосконалюються з метою підвищення ефективності та результативності.

3. Людський ресурс. Персонал ТОВ «Пирятинський сирзавод» розглядається як найцінніший актив підприємства. В інвестування в розвиток персоналу та створення умов для його ефективної роботи вкладається значна частина ресурсів.

4. Ресурсне забезпечення. Підприємство має доступ до необхідних ресурсів у достатній кількості для досягнення своїх цілей. Ресурси використовуються максимально ефективно.

5. Інформаційне забезпечення. ТОВ «Пирятинський сирзавод» має ефективну систему збору, обробки та аналізу інформації. Ця інформація використовується для прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

6. Контроль та оцінювання. Підприємство постійно оцінює та контролює результати своєї діяльності. Це дозволяє виявляти недоліки та вживати заходів для їх усунення.

Важливо зазначити, що всі ці елементи системи управління ТОВ «Пирятинський сирзавод» взаємопов'язані та функціонують як єдине ціле.

Система управління ТОВ «Пирятинський сирзавод» ґрунтується на наступних принципах:

1. Процесний підхід. Система управління базується на чітко визначених процесах, які постійно вдосконалюються. Це дозволяє підприємству ефективно керувати своїми операціями та досягати поставлених цілей.

2. Системний підхід. Всі елементи системи управління взаємопов'язані та функціонують як єдине ціле. Це забезпечує синергію та сприяє загальній ефективності роботи підприємства.

3. Продуктовий підхід. Система управління орієнтована на виробництво конкурентоспроможної продукції, яка задовольняє потреби споживачів. Це гарантує, що підприємство буде успішним на ринку.

4. Людино-орієнтований підхід. Система управління сприяє розвитку персоналу та визнає важливість людського фактора. Це мотивує співробітників та підвищує їхню продуктивність.

5. Підхід, заснований на фактах. Рішення в рамках системи менеджменту приймаються на основі аналізу даних та фактів. Це гарантує, що рішення будуть обґрунтованими та ефективними.

Завдяки впровадженню цих принципів ТОВ «Пирятинський сирзавод» може:

- збільшити свою ефективність;
- покращити якість продукції;
- підвищити рівень задоволеності споживачів;
- збільшити мотивацію та продуктивність співробітників;
- приймати обґрунтовані та ефективні рішення.

ТОВ «Пирятинський сирзавод» має сертифікати відповідності міжнародним стандартам:

ISO 22000:2005. Система менеджменту безпечності харчових продуктів.

HALAL. Система сертифікації продукції.

ISO 9001:2015. Система менеджменту якості.

Проаналізуємо організаційну структуру ТОВ «Пирятинський сирзавод». Схематично її наведено в Додатку В.

Організаційна структура ТОВ «Пирятинський сирзавод» є лінійно-функціональною.

Переваги лінійно-функціональної структури - чіткий розподіл функцій, одноосібне керівництво, швидке прийняття рішень. Недоліками є недостатня гнучкість, дублювання функцій, низька комунікація, перевантаження керівництва.

Основні підрозділи ТОВ «Пирятинський сирзавод»:

Дирекція - керівний орган підприємства, який очолює директор.

Адміністративні підрозділи забезпечують функціонування товариства (бухгалтерія, відділ кадрів, юридичний відділ, відділ безпеки та інші).

Виробничі підрозділи безпосередньо займаються виробництвом продукції (сироробний цех, цех сухих молочних продуктів, дільниця по випуску плавлених сирів, дільниця по догляду за сиром, цех по виготовленню продукції з незбираного молока та ін.).

Допоміжні підрозділи обслуговують адміністративні та виробничі підрозділи (служба головного механіка, котельня, служба КВПІА, компресорний цех, ремонтно-будівельна дільниця, відділ охорони праці та ін.).

Відокремлені підрозділи (транспортна дільниця, відділ якості, відділ матеріально-технічного постачання, виробнича лабораторія та ін.).

Відділи, що здійснюють збут продукції (експортний та торговий відділи, відділ збуту).

Відділи забезпечення сировиною (приймальні пункти в Опішні, Городищі, Селещині, Андріяшівці, Гребінці, Попівці, Драбово-Барятинській, Чорнухах, Прилуках, Здальній, Новооріхівці, Кринках та Миронівці.

Значна увага в системі управління товариства приділяється кадровій політиці, пріоритетними завданнями якої є підтримка ефективної роботи трудового колективу; забезпечення персоналом в достатній кількості та необхідної якості; раціональне використання трудового потенціалу, забезпечення належних умов праці згідно трудового законодавства тощо.

Тривалий досвід господарювання товариства свідчить про те, що вагомою його конкурентною перевагою, є його унікальний кадровий потенціал.

Варто зауважити, що кадрова політика ТОВ «Пирятинський сирзавод» є досить активною: постійно проводиться моніторинг ситуаційних змін, розробка та коригування відповідних програм дій. Служба кадрів ТОВ «Пирятинський сирзавод» проводить не тільки діагностику персоналу, але й здійснює прогнозування ситуації щодо забезпечення кадрами в середньо- та довгострокових періодах.

Важливе місце в системі управління персоналом приділяється завданням стимулювання персоналу до навчання, навчальні відпустки працівників оплачуються. Постійно формується фонд додаткової заробітної плати для преміювання працівників.

Усі працівники підприємства повністю забезпечуються робочим одягом та взуттям, засобами індивідуального захисту.

Значна увага адміністрацією приділяється формуванню корпоративної культури підприємства, високий рівень якої робить його привабливим для працівників, а результати праці колективу формують позитивну репутацію для підприємства.

Важливим завданням для системи управління підприємства є сприяння зростанню професійних компетентностей персоналу та розвиток їх відповідних навичок та вмінь.

Завдяки ефективній системі управління, унікальному кадровому потенціалу та сильній корпоративній культурі ТОВ «Пирятинський сирзавод» досягнуло ряд успіхів як на ринку України, так і за її межами:

- один із лідерів молочної промисловості України.
- один із найбільших експортерів продукції.
- експорт продукції до багатьох країн світу.

Важливо зазначити, що система управління ТОВ «Пирятинський сирзавод» має постійно вдосконалюватися, щоб відповідати новим викликам та можливостям.

Висновки до другого розділу

В аналітичному розділі бакалаврської кваліфікаційної роботи проаналізовано діяльність ТОВ «Пирятинський сирзавод» як провідного підприємства в молочній промисловості України. Досліджено основні фінансово-економічні показники ефективності його господарювання в 2021-2023 роках.

Можна зауважити, що ТОВ «Пирятинський сирзавод» протягом досліджуваного періоду працювало з позмінним успіхом. Незважаючи на позитивну динаміку чистого доходу від реалізації продукції протягом 2021-2023 років, за результатами 2021 та 2023 років підприємство працювало

збитково, що є наслідком перевищення витрат (значне зростання фінансових витрат) над доходами досліджуваного підприємства.

Відповідно до визначених завдань в роботі також проаналізовано стан та основні тенденції показників вартості майна підприємства та джерел його формування.

Розраховано основні показники рентабельності ТОВ «Пирятинський сирзавод», а також проаналізовано фінансові показники його діяльності.

Здійснено аналіз загальної системи управління ТОВ «Пирятинський сирзавод». Завдяки ефективній системі управління, унікальному кадровому потенціалу та сильній корпоративній культурі ТОВ «Пирятинський сирзавод» досягнуло ряд успіхів як на ринку України, так і за її межами. Водночас система менеджменту підприємства потребує удосконалення, скільки за результатами 2021 та 2023 років за результатами своєї діяльності підприємство отримало збитки.

3 ПРОПОЗИЦІЇ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ТОВ «ПІРЯТИНСЬКИЙ СИРЗАВОД»

3.1 Розробка та обґрунтування базової стратегії розвитку ТОВ «Пирятинський сирзавод»

У процесі розробки базової стратегії формується чітке уявлення про майбутній розвиток підприємства, що включає активне використання сучасних методів управління. Це дозволяє забезпечити збалансованість функціонування підприємства та визначити його перспективний розвиток.

Сучасні підходи до розробки стратегії розвитку підприємств ґрунтуються на глибокому розумінні середовища, в якому воно функціонує, чітко визначених цілях та всебічній оцінці потенційних шляхів розвитку. Цей комплексний підхід дозволяє обрати оптимальну стратегію, яка гарантує стабільність та стійке зростання компанії.

Першим ключовим етапом у цьому процесі є вивчення зовнішнього середовища. Це передбачає постійний моніторинг та аналіз факторів, які впливають на діяльність підприємства ззовні.

Ретельний аналіз зовнішнього середовища дозволяє не лише виявити можливості, які може використати підприємство, але й загрози, до яких воно має бути готовим.

Другим важливим аспектом розробки стратегії є аналіз ринкових факторів. Це передбачає дослідження розміру та динаміки розвитку ринку, потреб та вподобань споживачів, конкурентного ландшафту та інших факторів, що впливають на успішність компанії на ринку.

Одним з ефективних інструментів, який використовується для оцінки внутрішніх та зовнішніх факторів, є SWOT-аналіз.

SWOT-аналіз є важливим інструментом, який допомагає підприємствам здійснювати обґрунтований вибір базової стратегії. Він дозволяє комплексно

оцінити внутрішні та зовнішні фактори, що впливають на діяльність підприємства, і на основі отриманих даних розробити стратегію, яка сприятиме зростанню та розвитку підприємства у довгостроковій перспективі.

В розрізі даного завдання доцільним є проведення SWOT-аналізу діяльності ТОВ «Пирятинський сирзавод».

Сильними сторонами підприємства є:

1. Висока якість продукції, завдяки чому підприємство має хорошу репутацію.
2. Добре розвинені канали розповсюдження продукції, що дозволяє ефективно досягати кінцевих споживачів.
3. Сильна репутація на ринку (позитивний імідж), що сприяє залученню нових клієнтів.
4. Високий рівень кваліфікації працівників дозволяє забезпечувати стабільну роботу підприємства.
5. Використання сучасного обладнання та технологій виробництва забезпечують високу продуктивність і якість продукції.

Слабкими сторонами ТОВ «Пирятинський сирзавод» є:

1. Висока залежність від зовнішніх постачальників, що може призвести до перебоїв у виробництві.
2. Високі витрати на виробництво готової продукції можуть зменшити конкурентоспроможність підприємства.
3. Недостатність фінансових ресурсів може обмежувати можливості для розвитку та модернізації.
4. Невеликий асортимент може зменшити привабливість продукції для різних категорій споживачів.
5. Недостатній рівень практичного впровадження інновацій може знизити конкурентоспроможність підприємства у довгостроковій перспективі.
6. Недостатнє використання маркетингових інструментів. Необхідно більше інвестувати в маркетинг та просування своєї продукції.

Основними можливостями для ТОВ «Пирятинський сирзавод» можуть стати:

1. Зростання ринку сиру в Україні.
2. Вихід на нові ринки може збільшити обсяги продажу та доходів підприємства.
3. Розширення асортименту дозволить залучити нових клієнтів та задовольнити потреби існуючих.
4. Впровадження нових технологій дозволить підвищити ефективність виробництва та якість продукції підприємства.
5. Ефективний маркетинг сприятиме збільшенню пізнаваності бренду та обсягів продажу.
6. Екологічно чисте виробництво може привабити споживачів, які піклуються про навколишнє середовище.

Потенційними загрозами для функціонування та розвитку ТОВ «Пирятинський сирзавод» можуть стати:

1. Зростання кількості конкурентів, закордонних зокрема, може знизити частку ринку підприємства.
2. Коливання цін на сировину можуть негативно вплинути на рентабельність виробництва.
3. Швидка зміна вподобань споживачів.
4. Зміни в законодавстві можуть збільшити витрати на дотримання стандартів.
5. Економічна та політична нестабільність може знизити платоспроможність споживачів та обсяги продажу.
6. Проблеми з постачанням сировини можуть призвести до перебоїв у виробництві.

Результати проведеного SWOT-аналізу для ТОВ «Пирятинський сирзавод» зведено в табл. 3.1.

Таблиця 3.1 – Базовий SWOT-аналіз ТОВ «Пирятинський сирзавод»

Сильні сторони (Strengths)	Слабкі сторони (Weaknesses)
1. Висока якість продукції	1. Залежність від постачальників сировини
2. Ефективна система дистрибуції	2. Високі виробничі витрати
3. Сильна репутація на ринку	3. Обмежені фінансові ресурси
4. Досвідчений та кваліфікований персонал. Сильна команда менеджменту.	4. Обмежений асортимент продукції
5. Використання сучасного обладнання	5. Низький рівень інновацій
	6. Недостатнє використання маркетингових технологій
Можливості (Opportunities)	Загрози (Threats)
1. Розширення на нові ринки	1. Зростання конкуренції
2. Збільшення асортименту продукції	2. Коливання цін на сировину
3. Інвестиції у нові технології та інновації	3. Зміни в законодавстві та регуляціях
4. Покращення маркетингової стратегії	4. Економічна нестабільність
5. Підвищення екологічної стійкості виробництва	5. Ризики, пов'язані з постачанням сировини
	6. Швидка зміна вподобань споживачів

Відповідно до виокремлених факторів зовнішнього та внутрішнього середовища складемо матрицю SWOT-аналізу ТОВ «Пирятинський сирзавод» (табл. 3.2).

Таблиця 3.2 - Матриця SWOT-аналізу ТОВ «Пирятинський сирзавод»

	Сильні сторони (S)	Слабкі сторони (W)
Можливості (O)	SO-стратегії	WO-стратегії
1	2	3
1. Вихід на нові ринки	Використання високої якості продукції для завоювання нових ринків (S1, O1) Використання сильної репутації для залучення нових клієнтів на нових ринках (S3, O1)	Залучення інвестицій для розширення асортименту продукції (W3, O2) Пошук нових постачальників для зменшення залежності (W1, O1)
2. Збільшення асортименту продукції	Використання досвідченого персоналу для розробки нових продуктів (S4, O2) Інвестиції у сучасне обладнання для виробництва нових продуктів (S5, O2)	Зниження виробничих витрат через автоматизацію процесів (W2, O3) Розробка інноваційної продукції для підвищення конкурентоспроможності (W5, O2)

Продовження табл. 3.2

1	2	3
3. Інвестиції у нові технології та інновації	Використання інновацій для збереження високої якості продукції (S1, O3) Підвищення ефективності роботи персоналу через нові технології (S4, O3)	Використання нових технологій для зниження витрат (W2, O3) Підвищення рівня інновацій через навчання персоналу (W5, O3)
4.Покращення маркетингової стратегії	Використання сильної репутації для покращення маркетингової стратегії (S3, O4) Використання налагоджених каналів збуту для просування нових продуктів (S2, O4)	Використання маркетингових досліджень для вивчення споживачів (W4, O4) Покращення фінансового стану через ефективний маркетинг (W3, O4)
5.Підвищення екологічної стійкості виробництва	Використання сучасного обладнання для впровадження екологічних практик (S5, O5) Підвищення репутації через екологічні інновації (S3, O5)	Використання екологічних технологій для зменшення залежності від сировини (W1, O5) Залучення інвестицій для впровадження екологічних практик (W3, O5)
Загрози (Т)	ST-стратегії	WT-стратегії
1.Зростання конкуренції	Використання високої якості продукції для збереження ринкових позицій (S1, T1) Використання сильної репутації для утримання клієнтів (S3, T1)	Зниження витрат через оптимізацію виробничих процесів (W2, T1) Пошук нових ринків для зменшення залежності від конкуренції на існуючих ринках (W1, T1)
2. Коливання цін на сировину	Використання сучасного обладнання для зменшення витрат на сировину (S5, T2) Використання налагоджених каналів збуту для підвищення маржі (S2, T2)	Розробка альтернативних джерел сировини (W1, T2) Використання фінансових інструментів для хеджування цінкових ризиків (W3, T2)
3.Зміни в законодавстві та регуляціях	Використання досвідченого персоналу для швидкої адаптації до змін (S4, T3) Використання сильної репутації для впливу на законодавчі ініціативи (S3, T3)	Забезпечення відповідності новим стандартам через інновації (W5, T3) Використання юридичної підтримки для адаптації до змін (W4, T3)
4.Економічна нестабільність	Використання налагоджених каналів збуту для збереження доходів (S2, T4) Використання інновацій для зниження витрат (S5, T4)	Диверсифікація продуктового портфеля для зниження ризиків (W4, T4) Залучення фінансування для підтримки операційної діяльності (W3, T4)
5. Ризики, пов'язані з постачанням сировини	Використання сучасного обладнання для підвищення ефективності використання сировини (S5, T5) Використання досвідченого персоналу для пошуку нових постачальників (S4, T5)	Підвищення рівня інновацій для зменшення залежності від постачальників (W1, T5) Використання фінансових інструментів для хеджування ризиків (W3, T5)

Враховуючи результати проведеного SWOT-аналізу, а також збитковість діяльності підприємства в 2021 та 2023 роках вважаємо за доцільне для ТОВ «Пирятинський сирзавод» обрати як базову стратегію розвитку - стратегію стабілізації, яка дозволить підприємству відновити свою прибутковість та забезпечити фінансову стійкість підприємства.

Вибір такої стратегії обґрунтовано тим, що збитковість діяльності свідчить про необхідність вжити заходів задля стабілізації фінансового стану підприємства. Стратегія стабілізації зорієнтована на скорочення витрат, підвищення ефективності використання ресурсів та збільшення доходів.

В напрямку практичного втілення даної стратегії варто зосередити увагу на підвищенні ефективності управління. Важливим є проведення переговорів з кредиторами для реструктуризації боргів, що дозволить знизити фінансовий тиск на підприємство.

Вдосконалення якості продукції та впровадження інноваційних технологій можуть сприяти збільшенню ринкової частки та залученню нових клієнтів. Введення нових продуктів та розширення асортименту може збільшити доходи підприємства.

Етапи впровадження стратегії:

1. Проведення глибокого аналізу фінансової ситуації та розробка детального плану дій.
2. Реорганізація виробничих процесів та оптимізація витрат.
3. Інвестування в нові технології та розробка нових продуктів.
4. Постійний моніторинг фінансових показників та контроль за виконанням плану оздоровлення.

Стратегія стабілізації дозволить ТОВ «Пирятинський сирзавод» вийти з кризи, стабілізувати фінансовий стан та забезпечити довгострокову прибутковість підприємства. Вона спрямована на підвищення ефективності управління, оптимізацію витрат та розвиток нових продуктів, що є ключовими факторами успішного розвитку в умовах сучасного ринку.

В межах базової стратегії стабілізації в якості фінансової стратегії варто зорієнтувати свою увагу на стратегію скорочення витрат, оскільки

ТОВ «Пирятинський сирзавод» має перевищення витрат над доходами підприємства, наслідком чого є збитковість діяльності в 2021 та 2023 роках.

Скорочення витрат є важливою складовою стратегії стабілізації, особливо якщо підприємство має непокріті збитки.

В розрізі стратегії скорочення витрат доцільно провести:

аналіз та оптимізація витрат (огляд усіх витратних статей для визначення неефективних або надмірних витрат);

перегляд контрактів з постачальниками (щодо зниження цін або пошук альтернативних постачальників з більш вигідними умовами);

впровадження енергозберігаючих технологій з метою зниження енергоспоживання та відповідних витрат.

3.2 Макетування організаційної структури планово-економічного відділу ТОВ «Пирятинський сирзавод»

В напрямку усунення виявлених проблем в діяльності ТОВ «Пирятинський сирзавод», а також відповідно до обраних стратегій стабілізації, скорочення витрат зокрема, в організаційній структурі підприємства доцільно ввести посаду фахівця з контролінгу.

Фахівець з контролінгу є важливим членом управлінської команди на підприємстві. Його роль полягає в забезпеченні ефективного управління ресурсами, оптимізації витрат, плануванні та контролю фінансових показників.

Обґрунтованість такої пропозиції обумовлено вибором для подальшої діяльності та розвитку ТОВ «Пирятинський сирзавод» стратегій стабілізації та економії витрат, що потребують чіткого виконання процедур планування доходів і витрат підприємства, прогнозування фінансових показників діяльності, контроль за використанням всіх видів ресурсів, пошуку шляхів оптимізації витрат підприємства тощо, що є безпосередніми обов'язками таких фахівців.

Основними обов'язками фахівця з контролінгу є:

- планування та бюджетування (розробка та координація бюджетів підприємства, прогнозування фінансових результатів, планування витрат та доходів);
- проведення фінансового аналізу діяльності (аналізування фінансових звітів та основних показників діяльності, виявлення відхилень від планових показників та відповідна розробка рекомендацій щодо їх коригування);
- контролювання процесів виконання бюджетів (моніторинг виконання бюджетів на всіх рівнях, забезпечення дотримання фінансової дисципліни);
- управління витратами (аналіз витрат підприємства та пошук шляхів їх оптимізації, контроль за ефективністю використання усіх видів ресурсів);
- оцінювання економічної ефективності проєктів, контроль за реалізацією проєктів з точки зору витрат та доходів;
- розробка системи контролінгу (впровадження та вдосконалення системи контролінгу на підприємстві, розробка внутрішніх політик та процедур з контролінгу);
- підготовка управлінських звітів для керівництва (презентація фінансових даних та рекомендацій) тощо.

Відповідно до рекомендації щодо введення в структурі планово-економічного відділу ТОВ «Пирятинський сирзавод» посади фахівця з контролінгу, проведемо макетування організаційної структури даного відділу (рис. 3.1).

Для професійного виконання своїх фахових завдань фахівець з контролінгу повинен володіти відповідними компетенціями та навичками:

аналітичні здібності (здатність аналізувати фінансові дані та виявляти тенденції, використання аналітичних інструментів та програмного забезпечення);

знання в галузі фінансів та бухгалтерії (знання бухгалтерського обліку, фінансового аналізу та управлінського обліку, розуміння фінансових процесів та принципів);

навички планування та організації (здатність ефективно планувати та організовувати робочі процеси, управління часом та пріоритетами);

комунікативні навички (вміння чітко та зрозуміло передавати інформацію, взаємодія з різними підрозділами підприємства);

технічні навички (володіння програмним забезпеченням для фінансового аналізу, знання систем управління даними) тощо.

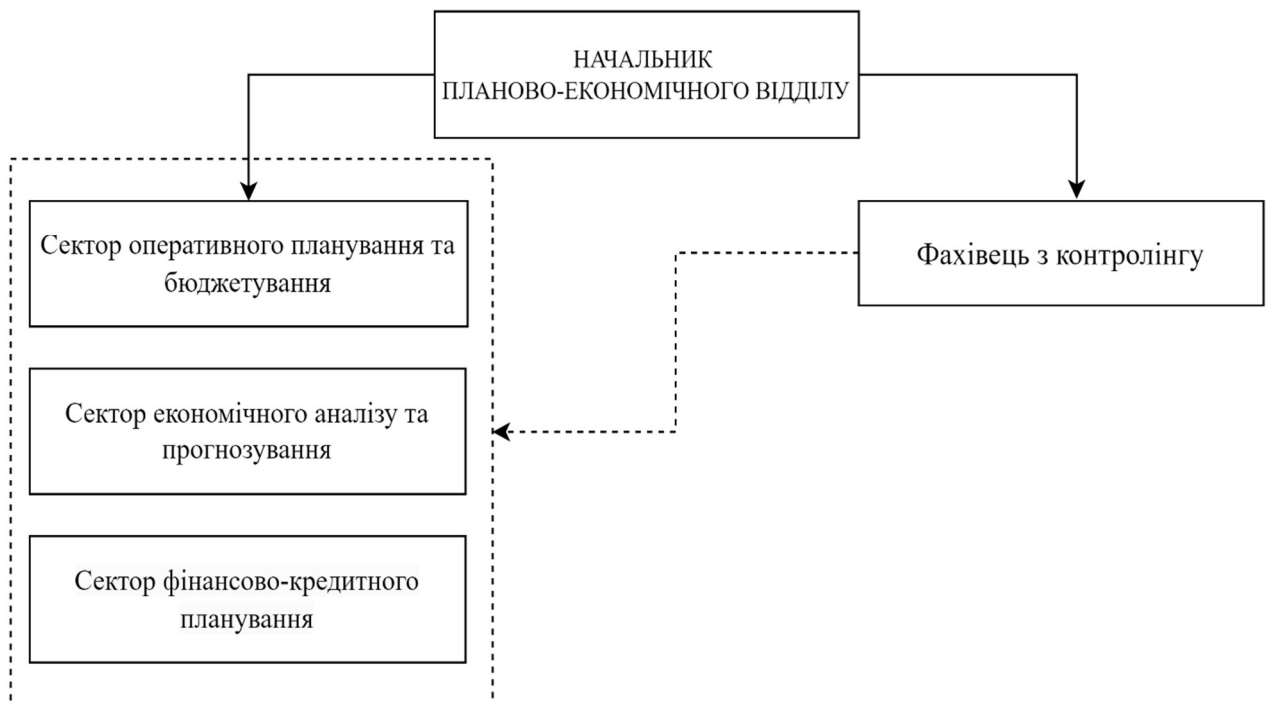

Рисунок 3.1 – Змакетована організаційна структура планово-економічного відділу ТОВ «Пирятинський сирзавод»

Всі елементи структури відділу тісно співпрацюють для формування відповідної інформаційної бази та виконання поставлених перед ними завдань.

Сектор оперативного планування та бюджетування відповідає за розробку оперативних планів, складання бюджетів, моніторинг виконання плану та бюджетів, підтримку прийняття управлінських рішень, оптимізацію бізнес-процесів тощо.

Сектор економічного аналізу та прогнозування відповідає за проведення комплексного аналізу фінансово-господарської діяльності, прогнозування основних економічних показників, розробку рекомендацій щодо покращення

економічних показників, дослідження ринку, інформаційно-аналітичне забезпечення роботи усіх підрозділів підприємства тощо.

Сектор фінансово-кредитного планування відіграє важливу роль у діяльності будь-якого підприємства, адже саме він відповідає за розробку фінансово-кредитної стратегії, складання фінансового плану, управління грошовими потоками, аналіз фінансового ринку, оптимізацію фінансової структури, управління кредитними ризиками, підтримку прийняття управлінських фінансово-кредитних рішень тощо.

Водночас, варто зауважити, що фахівець з контролінгу повинен тісно взаємодіяти не тільки із фахівцями планово-економічного відділу, але й з фахівцями інших підрозділів ТОВ «Пирятинський сирзавод». Тісна співпраця повинна бути налагоджена з фахівцями збуту, бухгалтерії, виробництва відповідно до організаційної структури підприємства.

3.3 Розробка рекомендацій щодо покращення результатів діяльності ТОВ «Пирятинський сирзавод»

Дослідження показників ефективності господарювання ТОВ «Пирятинський сирзавод» дозволило виокремити основні проблеми в його діяльності (збитковість 2021 та 2023 рр., що є наслідком перевищення операційних і фінансових витрат доходів підприємства), що потребують розробки конкретних рішень відповідно до обраної стратегії стабілізації для вирішення проблем збитковості діяльності та для перспективного розвитку підприємства.

Відповідно для вирішення існуючих проблем в роботі розроблено комплекс рекомендацій, які дозволять їх усунути та досягнути визначених цілей відповідно до обраної базової стратегії стабілізації діяльності та фінансової стратегії скорочення витрат:

1. Впровадження системи планування ресурсів підприємства ERP, що дозволяє інтегрувати усі основні бізнес-функції підприємства, такі як фінанси,

бухгалтерія, виробництво, ланцюжок поставок, управління відносинами з клієнтами та управління персоналом. Це допомагає підприємствам покращити ефективність, продуктивність та прийняття рішень.

ERP-системи дозволяють:

- підвищити ефективність діяльності підприємства, оскільки ERP-системи автоматизують багато завдань, які виконувалися вручну, що може значно заощадити час та фінансові ресурси;
- підвищити продуктивність праці працівників, надаючи інформацію та інструменти, необхідні їм для виконання своєї роботи ефективніше;
- приймати обґрунтовані рішення, які підкріплені аналізом даних з усіх сфер діяльності підприємства;
- підвищити рівень відповідності нормативним вимогам, автоматизуючи завдання відповідності та надаючи працівникам інформацію, необхідну для дотримання правил;
- покращити комунікацію та співпрацю, створюючи для працівників платформу щодо спільного використання інформації та співпраці тощо.

Основними модулями ERP-систем є модуль «Бухгалтерія», модуль «Виробництво», модуль «Фінанси», модуль «Ланцюжок поставок», модуль «Управління відносинами з клієнтом», модуль «Управління персоналом».

Впровадження ERP-системи на підприємстві вимагає ретельного планування і врахування різних витрат. Вартість впровадження ERP-системи може значно варіювати залежно від вибраного постачальника, обсягу функціональності, розміру підприємства та інших факторів.

Розрахуємо витрати на практичну реалізацію впровадження ERP-системи. Складемо кошторис витрат на впровадження ERP-системи (табл. 3.3).

Впровадження ERP-системи є досить складним та багатоетапним процесом, практичне втілення якого потребує значних інвестицій. Водночас за правильного підходу та при ефективному використанні системи, ці інвестиції можуть оптимізувати процеси та зменшити витрати в довгостроковій перспективі. значно підвищити ефективність управління підприємством.

Таблиця 3.3 – Кошторис витрат на придбання та впровадження ERP-системи

Стаття витрат	Розрахунок	Сума, грн
Вартість ліцензійного забезпечення на ERP-систему	Вартість за користувача: 5000 грн/рік; 50 користувачів	250 000 грн/рік.
Вартість апаратного забезпечення	Сервери: 2 одиниці по 100 000 грн кожний; Системи зберігання даних: 50 000 грн; Мережеве обладнання та інфраструктура: 50 000 грн	300 000 грн
Впровадження та налаштування	Консалтингові послуги та налаштування ERP-системи: Вартість консалтингових послуг: 800 грн/год; Кількість годин: 500	400 000 грн
Навчання персоналу	Навчання користувачів ERP-системи: Кількість користувачів: 50; Вартість навчання за користувача: 2000 грн	100 000 грн
Супровід та технічна підтримка	Підтримка ERP-системи (перший рік): Вартість супроводу: 10% від вартості ліцензій на рік	25 000 грн/рік
Додаткові витрати	Резервні кошти на непередбачені витрати: 10% від загальної вартості	107 500 грн
Разом		1182500 грн з них 907500 грн одноразові; 275 000 - щорічні

Відповідальним за практичне впровадження ERP-системи буде начальник планово-економічного відділу. Організаційний процес впровадження даної системи займе близько 4-х місяців. Очікується зниження витрат усіх видів ресурсів, досягнення оптимізації бізнес-процесів, підвищення продуктивності праці, підвищення ефективності господарювання в цілому.

2. Активізація маркетингової діяльності для розширення ринків збуту та привернення уваги нових клієнтів, що може стати важливим кроком для забезпечення стабільного зростання та підвищення конкурентоспроможності досліджуваного підприємства.

Для практичного впровадження такої пропозиції підприємству варто розглянути наступні заходи:

1. Активізація маркетингових досліджень (дослідження ринкових трендів, конкурентного середовища та споживчих уподобань допоможе виявити нові можливості та загрози; визначення основних цільових сегментів споживачів та їх характеристик).

2. Брендинг та реклама (підвищення впізнаваності бренду (розробка унікальної торгової марки та рекламних кампаній для підвищення впізнаваності бренду; використання соціальних мереж, контент-маркетингу для просування продукції онлайн).

4. Перегляд збутових стратегій (співпраця з новими дистриб'юторами, вихід на нові географічні ринки, розширення на експортні ринки; електронна комерція: впровадження інтернет-магазину та співпраця з популярними платформами електронної комерції для продажу продукції онлайн).

5. Програми лояльності та сервісу (введення програм для постійних клієнтів, що включають знижки, бонуси та інші стимули для збереження клієнтської бази; покращення обслуговування: Надання якісного сервісу, зручних умов доставки та консультацій).

6. Партнерство та співпраця (співпраця з іншими брендами для створення спільних продуктів або рекламних кампаній; участь у виставках).

Порахуємо витрати на практичну реалізацію заходів щодо активізації маркетингової діяльності (табл. 3.4).

Таблиця 3.4 – Кошторис витрат на активізацію маркетингової діяльності

Стаття витрат	Розрахунок	Сума, грн
Маркетингові дослідження	Дослідження ринку: 50 000 грн Сегментація ринку: 30 000 грн	80000
Брендинг та реклама	Посилення бренду: 60 000 грн Цифровий маркетинг: 120 000 грн	180000
Збутові стратегії	Розширення дистрибуції: 80 000 грн Електронна комерція: 50 000 грн	130000
Програми лояльності та сервісу	Програми лояльності: 40 000 грн Покращення обслуговування: 30 000 грн	70000
Партнерства та співпраця	Колаборації: 40 000 грн Участь у виставках: 50 000 грн	90000
Разом		550 000

Активізація маркетингової діяльності ТОВ «Пирятинський сирзавод» дозволить розширити ринки збуту та збільшити обсяги реалізації продукції, привернути увагу та сформувати прихильність нових клієнтів, підвищити конкурентоспроможність підприємства. Впровадження вищезазначених заходів допоможе підприємству досягти стабільного зростання та підвищити економічні результати.

Відповідальним за практичне втілення даного комплексу рекомендацій щодо активізації маркетингової діяльності буде начальник відділу збуту. Прогнозується зростання обсягів реалізації продукції на 10%.

3. Оптимізація витрат на збут продукції підприємства, логістичних витрат зокрема. За результатами проведеного дослідження ТОВ «Пирятинський сирзавод» має значно велику частку витрат на збут. Водночас підприємство за результатами господарювання в 2021 та 2023 роках отримало збиток, що стало наслідком переважання витрат над доходами підприємства.

З метою підвищення конкурентоспроможності господарювання молокопереробних вітчизняних підприємств варто враховувати частку логістичних витрат, які є значною частиною витрат на збут. Скорочення саме логістичних витрат дозволять зменшити витрати на збут без залучення додаткових інвестицій.

Основні напрямки оптимізації логістичних витрат:

- планування та маршрутизація;
- управління запасами;
- вибір виду транспорту;
- консолідація вантажів;
- оптимізація використання складів;
- підвищення ефективності завантаження та розвантаження;
- застосування сучасних технологій, таких як системи відстеження

GPS, радіочастотна ідентифікація (RFID) та електронний обмін даними (EDI);

Рекомендації ТОВ Пирятинському сирзаводу:

Провести ретельний аналіз своїх логістичних процесів для виявлення потенційних проблем та можливостей для оптимізації.

Впровадити програмне забезпечення для планування маршрутів або залучити сторонніх логістичних компаній для оптимізації маршрутів доставки.

Використовувати методи прогнозування попиту та управління запасами для створення оптимального рівня запасів.

Вибрати найефективніший вид транспорту для доставки продукції.

Об'єднати вантажі з декількох замовлень в один.

Оптимізувати використання складів.

Підвищити ефективність завантаження та розвантаження.

Використовувати сучасні технології для покращення ефективності ланцюжка поставок.

Оптимізація логістичних витрат може бути складним завданням, але воно може принести значну вигоду ТОВ Пірятинському сирзаводу.

Реалізувати на практиці дану пропозицію пропонується на постійній основі. Відповідальним за впровадження доцільно призначити начальників відділу збуту та відділу забезпечення сировиною.

В результаті впровадження такої рекомендації очікується зменшення витрат на транспортування та зберігання сировини та запасів, зниження ризиків втрат готової продукції та запасів, оптимізація логістичних каналів, збільшення прибутку. Витрати на розробку та впровадження даної пропозиції складуть близько 150 тис. щорічно (формування інформаційної бази, експлуатаційні витрати та ін.). Прогнозується зростання зменшення витрат на збут, збільшення обсягів реалізації, а відповідно - зростання прибутку.

4. В напрямку усунення виявлених проблем та підвищення ефективності господарювання в організаційній структурі ТОВ «Пірятинський сирзавод» доцільно ввести посаду фахівця з контролінгу, основними завданнями якого стане оптимізація та контроль за витратами підприємства.

Практична реалізація такої рекомендації також дозволить підвищити ефективність планування, бюджетування та проведення фінансового аналізу

діяльності підприємства; дозволить підвищити ефективність процесів контролювання, оптимізувати витрати підприємства тощо.

Впровадження пропозиції займе близько 2-х місяців. Відповідальними за практичне впровадження даної рекомендації є начальник відділу кадрів та начальник планово-економічного відділів.

Витрати на створення посади фахівця з контролінгу складуть близько 485 тис. грн, з них 365 тис. грн – це щорічні експлуатаційні витрати (заробітна плата відповідного фахівця, нарахування ЄСВ, витрати на електроенергію, амортизаційні відрахування ПК та оргтехніки, інші витрати), 120 тис. грн – це одноразові витрати (витрати на підбір кандидатури фахівця відповідної кваліфікації, придбання необхідного програмного забезпечення, організація робочого місця для фахівця тощо).

На прикладі рекомендації щодо введення посади фахівця з контролінгу покажемо розрахунок витрат на її практичне втілення.

Для фахового виконання визначених посадових функцій та завдань доцільно залучити фахівця з відповідним досвідом роботи, а також організувати його робоче місце.

При підборі кандидата на посаду бренд-менеджера основними вимогами до претендента є наявність вищої освіти в галузі фінансів, бухгалтерського обліку, економіки або менеджменту.

Додаткові сертифікації, такі як CIMA (Certified Institute of Management Accountants) або ACCA (Association of Chartered Certified Accountants), будуть перевагою.

Досвід роботи у фінансовій сфері або контролінгу.

Складемо загальний план рекомендацій для досліджуваного підприємства (табл. 3.5).

Таблиця 3.5 – Загальний план рекомендацій щодо підвищення ефективності діяльності ТОВ «Пирятинський сирзавод»

Найменування заходу, що пропонується	Відповідальні	Терміни виконання	Орієнтовні витрати
1	2	3	4
Впровадження системи планування ресурсів підприємства ERP	Начальник планово-економічного відділу	4 міс.	Одноразові – 907 500 грн; щорічні – 275000 грн
Активізація маркетингової діяльності підприємства	Начальник відділу збуту	постійно	Щорічні – 550000 грн
Оптимізація логістичних витрат	Начальник відділу збуту та начальник відділу забезпечення сировиною	постійно	Щорічні - 150000 грн
Введення посади фахівця з контролінгу	Начальник планово-економічного відділу	2 міс.	Одноразові- 120000 грн; щорічні - 365000 грн
Разом			Одноразові – 1027500 грн; щорічні – 1340000 грн

Вважаємо, що розроблені рекомендації будуть впроваджуватись підприємством з 01.01.2025 року та приносить ефект протягом трьох років. Відповідно для практичної реалізації розроблених пропозицій підприємству необхідно буде залучити такі витрати:

2025– 1027500 грн+1340000 грн=2367500 грн;

2026 – 1340000 грн;

2027 – 1340000 грн.

Розрахуємо ефективність вкладених коштів у розроблені рекомендації, які приносить ефект підприємству протягом 3-х років.

Якщо рекомендації приносять ефект протягом декількох років, то необхідно визначити теперішню вартість всіх економічних ефектів $E_{ф(заг)}$, які

отримає підприємство протягом всього періоду дії впроваджених рекомендацій. Для цього користуються формулою [17]:

$$E_{\Phi(\text{заг})} = \sum_1^T \frac{E_{\Phi i}}{(1 + \alpha)^t}, \quad (3.1)$$

де $E_{\Phi i}$ – щорічна величина прогнозованого економічного ефекту, грн;

α – ставка дохідності, яка враховує середню депозитну ставку, темпи інфляції, рівень ризику тощо, у відносних одиницях, Для розрахунків можна брати ставку комерційних банків за кредитними операціями;

T – термін дії впровадженої рекомендації, тобто скільки часу впроваджена рекомендація буде давати економічний ефект, в роках;

t – час від моменту впровадження певної рекомендації до моменту отримання економічного ефекту від її впровадження, який визначається на кінець кожного року, років.

Далі, розраховують:

- норму дохідності витрат на впровадження запропонованих рекомендації – D ;

- період окупності витрат – $ПО$.

Норма дохідності D витрат на впровадження запропонованих рекомендацій розраховується за формулою [17]:

$$D = \sqrt[T]{\frac{E_{\Phi \text{заг}}}{B} + 1} - 1, \quad (3.2)$$

де $E_{\Phi(\text{заг})}$ – загальна величина теперішньої вартості всіх економічних ефектів від впровадження запропонованих рекомендацій, грн;

B – загальна величина витрат, на впровадження запропонованих рекомендацій, грн;

Т – термін дії впровадженої рекомендації, тобто скільки часу впроваджена рекомендація буде давати економічний ефект, в роках.

Впровадження запропонованих рекомендацій вважається економічно доцільним, якщо показник $D \geq (0,2...0,33)$.

Період окупності ПО витрат на реалізацію запропонованих рекомендацій розраховується за формулою [17]:

$$ПО = \frac{B}{E_{\text{фзаг}}}. \quad (3.3)$$

Впровадження запропонованих рекомендацій вважається економічно доцільним, якщо показник $ПО \leq (3...5)$ років.

Середня ставка за депозитними операціями становить близько 10 %.

За результатами 2023 року ТОВ «Пирятинський сирзавод» отримало непокритий збиток в розмірі 38588 тис. грн, причинами такої збиткової діяльності стали значні операційні та фінансові витрати підприємства.

Комплекс розроблених рекомендацій безпосередньо вплине на підвищення ефективності саме операційної діяльності. Відповідно, прогнозується, що впровадження розробленого комплексу рекомендацій призведе до зростання прибутку від операційної діяльності на 15%.

Відповідно прогнозований рівень прибутку від операційної діяльності ТОВ «Пирятинський сирзавод» протягом наступних років становитиме:

2025 рік: $21576 * 1,15 = 24812,4$ тис. грн;

2026 рік: $24812,4 * 1,15 = 28534,26$ тис. грн;

2027 рік: $28534,26 * 1,15 = 32814,4$ тис. грн.

Відповідно зростання операційного прибутку ТОВ «Пирятинський сирзавод» по рокам складе:

2025 рік: 3236,4 тис. грн;

2026 рік: 3721,86 тис. грн;

2027 рік: 4280,14 тис. грн.

Початок розробки комплексу запропонованих рекомендацій – це 2025 рік, ефекти від їх практичного втілення ТОВ «Пирятинський сирзавод» буде отримувати в 2025-2027 роках.

Тоді, загальний розрахований ефект по рокам (з урахуванням прогностичних змін його величини по рокам) становитиме $E_{\phi 1} = 3236,4$ тис. грн; $E_{\phi 2} = 3721,86$ тис. грн; $E_{\phi 3} = 4280,14$ тис. грн, визначаємо $E_{\phi \text{заг}}$:

$$E_{\phi \text{заг}} = \frac{3236,4}{(1 + 0,1)^2} + \frac{3721,86}{(1 + 0,1)^3} + \frac{4280,14}{(1 + 0,1)^4} = 9233,83 \text{ тис. грн}$$

Приведена вартість усіх витрат складе:

$$B = \frac{2367,50}{(1 + 0,1)^0} + \frac{1340}{(1 + 0,1)^1} + \frac{1340}{(1 + 0,1)^2} = 2367,5 + 1218,19 + \\ = 4693,16 \text{ тис. грн}$$

Тоді,

$$D = \sqrt[3]{\frac{9233,83}{4693,16}} + 1 - 1 = 0,43,$$

що перевищує мінімально необхідний рівень показника.

$ПО = 4693,16 / 9233,83 = 0,5$, що також задовольняє мінімальним умовам.

Отже розроблені рекомендації є економічно доцільними для впровадження на ТОВ «Пирятинський сирзавод».

Водночас для реалізації розроблених пропозицій підприємству необхідно взяти кредит, оскільки протягом аналізованого періоду підприємство мало непокріті збитки.

Відповідно для реалізації першочергових заходів підприємству доцільно взяти кредит в розмірі 2367,5 тис. грн на 1 рік.

Тоді повернути підприємству необхідно буде $2367,5 \cdot (1 + 0,25)^1 = 2900,19$ тис. грн.

Оскільки прогнозується зростання прибутковості діяльності ТОВ «Пирятинський сирзавод», то підприємство зможе погасити свої зобов'язання по кредиту вчасно.

Висновки до третього розділу

В третьому розділі бакалаврської кваліфікаційної роботи було проведено SWOT-аналіз ТОВ «Пирятинський сирзавод», визначено базову та фінансові стратегії діяльності та розвитку підприємства.

Обґрунтовано, що на даному етапі розвитку ТОВ «Пирятинський сирзавод» доцільно зорієнтувати свою діяльність на стратегію стабілізації, що дозволить стабілізувати фінансовий стан та забезпечити довгострокову прибутковість підприємства. Скорочення витрат є важливою складовою стратегії стабілізації, особливо якщо підприємство має непокриті збитки.

У відповідності проблем, які виявлено в діяльності ТОВ «Пирятинський сирзавод», розроблено комплекс рекомендацій, які спрямовані на вирішення існуючих проблем та поставлених цілей:

1. Впровадження системи планування ресурсів підприємства ERP.
2. Активізація маркетингової діяльності підприємства.
3. Оптимізація логістичних витрат.
4. Введення посади фахівця з контролінгу.

Відповідно до поставлених в роботі завдань проведено макетування організаційної структури планово-економічного відділу підприємства, в яку вводиться нова посада фахівця з контролінгу, основними функціями якого стануть оптимізація витрат усіх видів ресурсів та контроль за ними.

Розраховано витрати, які виникатимуть під час практичної реалізації запропонованих рекомендацій, та визначено економічний ефект від їх впровадження.

Загальна сума економічного ефекту від впровадження запропонованих рекомендацій становить 9233,83 тис. грн, а витрати на їх реалізацію 4693,16 тис. грн, що є позитивним результатом.

ВИСНОВКИ

В ході виконання теоретичного розділу бакалаврської кваліфікаційної роботи було проаналізовано питання управління підвищенням рівня рентабельності виробництва на підприємстві.

Відповідно до визначеної в роботі мети було вирішено такі завдання:

1. Досліджено суть та зміст поняття рентабельності в роботах вітчизняних та закордонних науковців. За результатами дослідження прийшли до висновку, що рентабельність є відносним та основним показником, характеризує ефективність діяльності підприємства, виробничої зокрема; відображає рівень віддачі активів і ступінь використання капіталу у процесі господарювання; визначається через співвідношення реальних прибутків та затрачених ресурсів відповідно.

Враховуючи результати проведеного дослідження вважаємо за доцільне трактувати поняття рентабельності як відносний показник, який характеризує рівень прибутковості відповідних бізнес-процесів, діяльності підприємства в цілому, і визначається через співвідношення реальних прибутків та затрачених ресурсів відповідно.

2. Розглянуто основні характеристики, видову класифікацію, основні завдання та інструменти управління рентабельністю виробництва підприємства.

3. Проаналізовано підходи науковців до оцінювання ефективності управління рентабельністю підприємства. За результатами дослідження обґрунтовано вибір системи показників для оцінювання такої ефективності, що буде практично апробовано для досліджуваного підприємства в наступному розділі роботи.

4. Досліджено діяльність ТОВ «Пирятинський сирзавод» як провідного підприємства в молочній промисловості України. Проаналізовано фінансово-

економічні показники діяльності досліджуваного підприємства в 2021-2023 роках.

Можна зауважити, що ТОВ «Пирятинський сирзавод» протягом досліджуваного періоду працювало з позитивним успіхом. Незважаючи на позитивну динаміку чистого доходу від реалізації продукції протягом 2021-2023 років, за результатами 2021 та 2023 років підприємство працювало збитково, що є наслідком перевищення витрат (значне зростання фінансових витрат) над доходами досліджуваного підприємства. Проаналізовано стан та основні тенденції показників вартості майна підприємства та джерел його формування. Проаналізовано фінансові показники його діяльності.

5. Досліджено ефективність управління рентабельністю виробництва ТОВ «Пирятинський сирзавод» за системою показників, вибір якої обґрунтовано в роботі.

6. Досліджено систему управління ТОВ «Пирятинський сирзавод». Завдяки ефективній системі управління, унікальному кадровому потенціалу та сильній корпоративній культурі ТОВ «Пирятинський сирзавод» досягнуло ряд успіхів як на ринку України, так і за її межами. Водночас система менеджменту підприємства потребує удосконалення, скільки за результатами 2021 та 2023 років за результатами своєї діяльності підприємство отримало збитки.

7. Проведено стратегічний аналіз діяльності ТОВ «Пирятинський сирзавод». Проведено SWOT-аналіз ТОВ «Пирятинський сирзавод», визначено базову та фінансові стратегії діяльності та розвитку підприємства. Обґрунтовано, що на даному етапі розвитку ТОВ «Пирятинський сирзавод» доцільно зорієнтувати свою діяльність на стратегію стабілізації, що дозволить стабілізувати фінансовий стан та забезпечити довгострокову прибутковість підприємства. Скорочення витрат є важливою складовою стратегії стабілізації, особливо якщо підприємство має непокриті збитки.

8. Змакетовано організаційну структуру планово-економічного відділу підприємства, в яку вводиться нова посада фахівця з контролінгу, основними

функціями якого стануть оптимізація витрат усіх видів ресурсів та контроль за ними.

9. Розроблено комплекс заходів щодо підвищення ефективності управління рентабельністю та господарською діяльністю підприємства в цілому за сучасних умов.

У відповідності проблем, які виявлено в діяльності ТОВ «Пирятинський сирзавод», розроблено комплекс рекомендацій, які спрямовані на вирішення існуючих проблем та поставлених цілей:

- впровадження системи планування ресурсів підприємства ERP;
- активізація маркетингової діяльності підприємства;
- оптимізація логістичних витрат;
- введення посади фахівця з контролінгу.

Розраховано витрати, які виникатимуть під час практичної реалізації запропонованих рекомендацій, та визначено економічний ефект від їх впровадження.

Загальна сума економічного ефекту від впровадження запропонованих рекомендацій становить 9233,83 тис. грн, а витрати на їх реалізацію 4693,16 тис. грн, що є позитивним результатом.

Всі завдання, визначені в роботі, виконано.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Базилінська О. Я., Панченко О. І. Управління рентабельністю підприємств в умовах нестаціонарної економіки. *Бізнесінформ*. № 3. 2020. С.360-365.
2. Гавалешко С. В. Рентабельність підприємства та шляхи його підвищення. *Економікс*. 2012. № 10. С. 141–152.
3. Гаватюк Л. С., Пілат А. К. Удосконалення системи управління рентабельністю як умова ефективного функціонування підприємств. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2020. № 2. С.47-50.
4. Горлачук В. В., Яненко І. Г. Економіка підприємства : [підруч. для студ. вищ. навч. закл.]. Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2010. 344 с.
5. Донченко Т.В. Теоретичні основи управління рентабельністю підприємства. *Економічні науки*. 2015. № 5. С. 63–76.
6. Дронова А. Ю. Рентабельність як складова оцінки ефективності діяльності торговельних підприємств на ринку нафтопродуктів України. *Економіка промисловості*. 2011. № 53. С. 140–146.
7. Звір'яко Г. П. Методичні підходи щодо аналізу прибутковості господарської діяльності суб'єкта господарювання. *Вісник Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»*. 2011. №7. С.28-36
8. Зінченко О. А. Визначення показників рентабельності на основі величини якості прибутку. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2009. № 28. С.150-155.
9. Керанчук Т. Л. Концепція вартісно-орієнтованого управління підприємством та можливості її адаптації в Україні. *Фінанси України*. 2011. № 7. С. 104–114.
10. Короткевич О. В. Рентабельність господарської діяльності підприємств. *Економіка і прогнозування*. 2008. №3. С. 61-69.

11. Непочатенко О. О., Мельничук Н. Ю. Фінанси підприємств : [підруч. для студ. вищ. навч. закл.]. 2-е вид., розшир. та доповн. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 504 с.
12. Партола А. С. Шляхи підвищення прибутковості підприємства. *Розвиток європейського простору очима молоді: економічні, соціальні та правові аспекти*. 2017. С. 679–684.
13. Погорелов С.М., Матяж О.А. Дослідження шляхів підвищення ефективності діяльності підприємства. *Вісник НТУ «ХПІ»*. 2015. № 26. С. 76–82.
14. Сідун В. А., Пономарьова Ю. В. Економіка підприємства : [підруч. для студ. вищ. навч. закл.]. 2-е вид., розшир. та доповн. Київ : Центр учбової літератури, 2006. 356 с.
15. Тешева Л. В., Титаренко В. В. Основні засади формування механізму управління рентабельністю підприємства. *Причорноморські економічні студії*. 2018. Вип. 27. С. 31–35.
16. Шляга О.В., Шипуля Л.І. Прибуток та рентабельність як основні показники ефективності виробництва. *Фінанси України*. 2014. № 2. С. 75–81.
17. Методичні вказівки до виконання бакалаврської кваліфікаційної роботи студентами спеціальності «Менеджмент» освітньої програми «Менеджмент виробничої та комерційної діяльності» / Укладачі В. О. Козловський, О. Й. Лесько. 3-е видання переробл. і допов. Вінниця : ВНТУ, 2021. 51 с.
18. Причепя І.В., Степанюк В.В. Рентабельність як основний індикатор стійкості та розвитку підприємства. *Міжнародна науково-практична інтернет-конференція «Молодь в науці: дослідження, проблеми, перспективи*. <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/mn/mn2024/paper/view/21694>.
19. Андрєєва Г.І. Економічний аналіз : навчальний посібник. 2008. 263 с.
20. Штангрет А.М., Копилук О.І. Статистика. Київ: Центр навчальної літератури, 2005. 232 с.

21. Попович П.Я. Економічний аналіз діяльності суб'єктів господарювання. 2-е вид., перераб. и доп. Тернопіль: Економічна думка. 2004. 416 с.
22. Москаленко В. П., Пластун О. Л. Комплексна оцінка фінансового стану підприємства як основа для діагностики його банкрутства. *Актуальні проблеми економіки*. 2013. № 6. С. 181–191.
23. Чумаченко М.Г. Управління вартісно-ризиковими чинниками та часовими аспектами фінансування потреб у капіталі підприємства. *Фінанси підприємств*. 2007. № 3. С. 119–124.
24. Блонська В.І. Стратегічне управління прибутком підприємства. *Актуальні проблеми економіки*. 2008. № 6. С. 89–92.
25. Туріянська М.М. Прибуток – важливе внутрішнє джерело. *Вісник ДонДУЕТ*. 2006. № 3. С. 27–29.
26. Танцюра М. Ю., Шихмамбетова Д. Л. Стратегія забезпечення рентабельності підприємства. *Економіка Криму*. 2012. № 2(39). С. 113–116.
27. Гаватюк Л. С., Пілат А. К. Удосконалення системи управління рентабельністю як умова ефективного функціонування підприємств. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2020. № 2. С. 47-50.
28. Курочкіна О. (2020). Рентабельність підприємства як основний показник ефективності його діяльності. URL: <https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/2663-4139/article/view/6877>.
29. Свірідова С. С., Пожар О. О. Оцінка факторів впливу на рентабельність підприємства. *Молодий вчений*. 2014. № 11(14). С. 93-96. : URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2014_11%2814%29__25.
30. Непочатенко О. О., Мельничук Н. Ю. Фінанси підприємств : [підруч. для студ. вищ. навч. закл.]. 2-е вид., розшир. та доповн. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 504 с.
31. Каминський П.Д. Прибуток та рентабельність як показники ефективності діяльності підприємства. *Вісник Донецького національного*

університету економіки і торгівлі ім. Михайла Туган-Барановського. Серія: *Економічні науки*. 2016. №64. С. 160-167.

32. Дронова А. Ю. Рентабельність як складова оцінки ефективності діяльності торговельних підприємств на ринку нафтопродуктів України. *Економіка промисловості*. 2011. № 53. С. 140–146.

33. Тешева Л. В., Титаренко В. В. Основні засади формування механізму управління рентабельністю підприємства. *Причорноморські економічні студії*. 2018. Вип. 27. С. 31–35.

34. Бочкарьова Т.О., Кулинич Р.О., Пігуль Н.Г. Показники рентабельності підприємств різних галузей України та шляхи підвищення їх рівня. *Економіка і суспільство*. 2017. Випуск 10.

35. Олександренко І., Вальчишина В. Управління рентабельністю сільськогосподарських підприємств в Україні. *Економічний форум*. 1/2023. URL: http://e-forum.lntu.edu.ua/index.php/ekonomichnyy_forum/article/view/387/374.

36. Мартиненко В. П., Кушик І. Л. Управління рентабельністю сільськогосподарських підприємств. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2017. Вип. 17. С. 370-374.

37. Гавалешко С. В. Рентабельність підприємства та шляхи його підвищення. 2012. № 10. С. 141–152.

38. Керанчук Т. Л. Концепція вартісно-орієнтованого управління підприємством та можливості її адаптації в Україні. *Фінанси України*. 2011. № 7. С. 104–114.

39. Нусінов В. Я., Шура Н. О., Буркова Л. А. Комплексний підхід до оцінки ефективності діяльності підприємств у системі публічного управління. *Ефективна економіка*. 2016. № 6. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2016_6_4.

40. Карпенко Л.М. Методичний інструментарій до аналізу показників рентабельності підприємства. *Науковий вісник. Одеський національний економічний університет. Всеукраїнська асоціація молодих науковців*. Науки: економіка, політологія, історія. 2012. № 18 (170) . С. 72-83.

41. Кавтиш О.П., Прокопчук Ю.О. Використання багатофакторної моделі компанії «Дюпон» для аналізу прибутковості діяльності підприємства. *Сучасні проблеми економіки і підприємництва*. Випуск 20, 2017. URL: <https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/a959df4c-15e4-47b5-a4db-72d35ba>.

42. Україна наростила експорт молочних продуктів в лютому на фоні росту цін. <https://avm-ua.org/uk/post/ukraina-narostila-eksport-molocnih-produktiv-v-lutomu-na-foni-rostu-cin>

43. Аналіз ринку сиру в Україні. 2022 рік. URL: <https://proconsulting.ua/ua/issledovanie-rynka/analiz-rynka-syra-v-ukraine-2022-god>

44. Огляд ринків ключових молочних товарів: сири. URL: <http://milkua.info/uk/post/oglad-rinkiv-klucovih-molocnih-tovariv-siri>

45. Настав переломний момент. Поляки захоплюють український ринок сиру. URL: <https://biz.nv.ua/ukr/markets/ukrajina-vtrachaye-rinok-siru-yogo-zahoplyuyut-polyaki-novini-ukrajini-50406437.html/>

46. Офіційний сайт ТОВ «Пирятинський сирзавод». URL: <https://milkalliance.com.ua/company/enterprises/piryatinskij-sirzavod/>

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А
(обов'язковий)
ПРОТОКОЛ
ПЕРЕВІРКИ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ
НА НАЯВНІСТЬ ТЕКСТОВИХ ЗАПОЗИЧЕНЬ

Назва роботи: Управління підвищенням рівня рентабельності виробництва
товариства з обмеженою відповідальністю «Пирятинський сирзавод»
Тип роботи: бакалаврська кваліфікаційна робота
Підрозділ: факультет менеджменту та інформаційної безпеки, кафедра економіки
підприємства та виробничого менеджменту

Показники звіту подібності Unichesk

Оригінальність 92,47% Схожість 7,53%

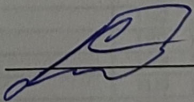
Аналіз звіту подібності (відмітити потрібне)

☒ Запозичення, виявлені у роботі, оформлені коректно і не містять ознак плагіату.

☐ Виявлені у роботі запозичення не мають ознак плагіату, але їх надмірна кількість викликає сумніви щодо цінності роботи і відсутності самостійності її автора. Роботу направити на доопрацювання.

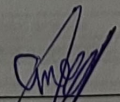
☐ Виявлені у роботі запозичення є недобросовісними і мають ознаки плагіату та/або в ній містяться навмисні спотворення тексту, що вказують на спроби приховування недобросовісних запозичень.

Заявляю, що ознайомлений (-на) з повним звітом подібності, який був згенерований Системою щодо роботи (додається).

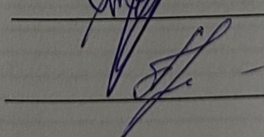
Особа, відповідальна за перевірку к.е.н., доц. Нікіфорова Л.О.

Ознайомлені з повним звітом подібності, який був згенерований системою Unichesk щодо роботи.

Автор роботи

 Степанюк В.В.

Керівник роботи

 Причепа І.В.,

ДОДАТОК Б (обов'язковий)

Фінансова звітність ТОВ «Пирятинський сирзавод» за 2021-2023 роки

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"

Підприємство	Товариство з обмеженою відповідальністю "Пирятинський сирзавод"	Дата (рік, місяць, число)	КОДИ
Територія	ПОЛТАВСЬКА	за ЄДРПОУ	2024 01 01
Організаційно-правова форма господарювання	Товариство з обмеженою відповідальністю	за КАТОТТГ	00446865
Вид економічної діяльності	Перероблення молока, виробництво масла та сиру	за КОПФГ	UA53040090010096696
Середня кількість працівників	2 559	за КВЕД	240
Адреса, телефон	вулиця Сумська, буд. 1, м. ПИРЯТИН, ЛУБЕНСЬКИЙ РАЙОН, ПОЛТАВСЬКА обл., 37000, Україна	28657	10.51

Одиниця виміру: тис. грн. без десятичного знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)

Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):

за національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку

за міжнародними стандартами фінансової звітності

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

на 31 грудня 2023 р.

Форма №1 Код за ДКУД 1801001

А К Т И В	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
I	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	983	272
первісна вартість	1001	8 385	8 442
накопичена амортизація	1002	7 402	8 170
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби	1010	85 683	76 889
первісна вартість	1011	323 315	339 601
знос	1012	237 632	262 712
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	-	-
знос інвестиційної нерухомості	1017	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	-	-
накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-
Відстрочені податкові активи	1045	-	-
Гудвіл	1050	-	-
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	-	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	-	-
Інші необоротні активи	1090	21 059	19 008
Усього за розділом I	1095	107 725	96 169
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	207 823	236 952
виробничі запаси	1101	49 441	44 895
незавершене виробництво	1102	3 730	7 327
готова продукція	1103	154 405	184 537
товари	1104	247	193
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Депозити перестрахування	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	156 834	167 861
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	8 006	7 880
з бюджетом	1135	4 055	10 984
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	260
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	18	25
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	110 861	80 025
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	1 122	129
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	113 022	122 293
готівка	1166	112	43
рахунки в банках	1167	112 910	122 250
Витрати майбутніх періодів	1170	142	-
Частка перестрахувальника у страхових резервах	1180	-	-
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов'язань	1181	-	-
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	-	-

резервах незароблених премій	1183	-	-
інших страхових резервах	1184	-	-
Інші оборотні активи	1190	4 130	1 576
Усього за розділом II	1195	606 013	627 725
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	713 738	723 894

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	13 350	13 350
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у дооцінках	1405	-	-
Додатковий капітал	1410	7	-
емісійний дохід	1411	-	-
накопичені курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	2 507	2 507
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	175 949	136 994
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Вилучений капітал	1430	(-)	(-)
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	1495	191 813	152 851
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	-
Пенсійні зобов'язання	1505	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	184 595	180 255
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
благодійна допомога	1526	-	-
Страхові резерви	1530	-	-
у тому числі:	1531	-	-
резерв довгострокових зобов'язань			
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	-	-
резерв незароблених премій	1533	-	-
інші страхові резерви	1534	-	-
Інвестиційні контракти	1535	-	-
Призовий фонд	1540	-	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	-	-
Усього за розділом II	1595	184 595	180 255
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	62 336	139
Векселі видані	1605	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	3 141	4 017
товари, роботи, послуги	1615	70 364	85 983
розрахунками з бюджетом	1620	3 738	1 632
у тому числі з податку на прибуток	1621	2 392	-
розрахунками зі страхування	1625	1 464	1 525
розрахунками з оплати праці	1630	5 003	5 690
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	444	3 647
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	3	3
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	175 517	270 787
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	-	-
Поточні забезпечення	1660	10 509	11 330
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	4 811	6 035
Усього за розділом III	1695	337 330	390 788
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	-	-
Баланс	1900	713 738	723 894

Керівник

Бартошак Володимир Анатолійович

Головний бухгалтер

Брижаха Тетяна Борисівна

¹ Кодифікатор адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад.

² Визначається в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

ПЕРЕВІРЕНС АУДИТОРОМ
ТОВ АК «Кроу Україна»
26.04.24 Іл / Гетік В.В./

Підприємство Товариство з обмеженою відповідальністю "Пирятинський сирзавод"

Дата (рік, місяць, число)
за ЄДРПОУ

КОДИ		
2024	01	01
00446865		

(найменування)
Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за Рік 2023 р.

Форма № 2 Код за ДКУД 1801003

І. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	1 718 306	1 753 605
Чисті зароблені страхові премії	2010	-	-
премії підписані, валова сума	2011	-	-
премії, передані у перестрахування	2012	-	-
зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	-	-
зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	-	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(1 600 742)	(1 526 469)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	-	-
Валовий:			
прибуток	2090	117 564	227 136
збиток	2095	(-)	(-)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-	-
зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	-	-
зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	-	-
Інші операційні доходи	2120	57 287	80 013
у тому числі:	2121	-	-
дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю			
дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	-	-
дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	-	-
Адміністративні витрати	2130	(22 384)	(20 642)
Витрати на збут	2150	(77 616)	(70 542)
Інші операційні витрати	2180	(53 275)	(55 708)
у тому числі:	2181	-	-
витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю			
витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	21 576	160 257
збиток	2195	(-)	(-)
Дохід від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	1 181	746
Інші доходи	2240	186	5 063
у тому числі:	2241	-	-
дохід від благодійної допомоги			
Фінансові витрати	2250	(61 530)	(38 557)
Втрати від участі в капіталі	2255	(-)	(-)
Інші витрати	2270	(1)	(5 086)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	-

Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	-	122 423
збиток	2295	(38 588)	(-)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-	(8 875)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	-	113 548
збиток	2355	(38 588)	(-)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	(7)	(21)
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	(7)	(21)
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	(7)	(21)
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	(38 595)	113 527

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	1 488 213	1 335 940
Витрати на оплату праці	2505	102 205	86 170
Відрахування на соціальні заходи	2510	20 906	21 884
Амортизація	2515	30 831	25 989
Інші операційні витрати	2520	96 959	91 388
Разом	2550	1 739 114	1 561 371

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

Керівник

Бартошак Володимир Анатолійович

Головний бухгалтер

Брижаха Тетяна Борисівна

ПЕРСОНА АУДИТОРОМ
ТОВ АК «Кроу Україна»
26.04.24 /Горник В.В./

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"

Підприємство	Товариство з обмеженою відповідальністю "Пирятинський сирзавод"	Дата (рік, місяць, число)	2023	01	01
Територія	ПОЛТАВСЬКА	за ЄДРПОУ	00446865		
Організаційно-правова форма господарювання	Товариство з обмеженою відповідальністю	за КАТОТГГ	UA33040090010096696		
Вид економічної діяльності	Перероблення молока, виробництво масла та сиру	за КОПФГ	240		
Середня кількість працівників	2 588	за КВЕД	10.51		
Адреса, телефон	вулиця Сумська, буд. 1, м. ПИРЯТИН, ЛУБЕНСЬКИЙ РАЙОН, ПОЛТАВСЬКА обл., 37000, Україна	28657			

Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)

Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):

за національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку
за міжнародними стандартами фінансової звітності

v

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2022 р.

Форма №1 Код за ДКУД 1801001

А К Т И В	Код рядка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	2 146	983
первісна вартість	1001	8 379	8 385
накопичена амортизація	1002	6 233	7 402
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби	1010	98 612	85 683
первісна вартість	1011	314 951	323 315
знос	1012	216 339	237 632
Інвестиційна нерухомість	1013	-	-
первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	-	-
знос інвестиційної нерухомості	1017	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	-	-
накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-
Відстрочені податкові активи	1045	-	-
Гудвіл	1050	-	-
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	-	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	-	-
Інші необоротні активи	1090	2 687	21 059
Усього за розділом I	1095	103 445	107 725
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	263 317	207 823
виробничі запаси	1101	28 628	49 441
незавершене виробництво	1102	14 116	3 730
готова продукція	1103	220 463	154 405
товари	1104	110	247
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Депозити перестрахування	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	100 643	156 834
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	17 227	8 006
з бюджетом	1135	6 814	4 055
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	2	18
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	92 810	110 861
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	2 110	1 122
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	40 871	113 022
готівка	1166	163	112
рахунки в банках	1167	40 708	112 910
Витрати майбутніх періодів	1170	93	142
Частка перестрахування у страхових резервах	1180	-	-
у тому числі з:			
резервах довгострокових зобов'язань	1181	-	-
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	-	-

резервах незароблених премій	1183	-	-
інших страхових резервах	1184	-	-
інші оборотні активи	1190	2 545	4 130
Усього за розділом II	1195	526 432	606 013
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибутті	1200	-	-
Баланс	1300	629 877	713 738

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	13 350	13 350
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у дооцінках	1405	-	-
Додатковий капітал	1410	28	7
емісійний дохід	1411	-	-
накопичені курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	2 507	2 507
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	62 845	175 949
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Вилучений капітал	1430	(-)	(-)
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	1495	78 730	191 813
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	-
Пенсійні зобов'язання	1505	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	102 921	184 595
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
благодійна допомога	1526	-	-
Страхові резерви	1530	-	-
у тому числі:	1531	-	-
резерв довгострокових зобов'язань			
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	-	-
резерв незароблених премій	1533	-	-
інші страхові резерви	1534	-	-
Інвестиційні контракти	1535	-	-
Призовий фонд	1540	-	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	-	-
Усього за розділом II	1595	102 921	184 595
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	83 514	62 336
Векселі видані	1605	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	306	3 141
товари, роботи, послуги	1615	91 004	70 364
розрахунками з бюджетом	1620	1 077	3 738
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	2 392
розрахунками зі страхування	1625	1 021	1 464
розрахунками з оплати праці	1630	3 828	5 003
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	413	444
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	3	3
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	255 896	175 517
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	-	-
Поточні забезпечення	1660	7 984	10 509
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	3 180	4 811
Усього за розділом III	1695	448 226	337 330
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибутті	1700	-	-
V. Чиста вартість активів, утримуваних для продажу, та груп вибутті	1800	-	-
Баланс	1900	629 877	713 738

Керівник

Головний бухгалтер

Бартошак Володимир Анатолійович

Брижаха Тетяна Борисівна

1 Кодифікатор адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад.

2 Визначається в податку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

ПЕРЕВІРЕНО АУДИТОРОМ
ТОВ АК «Кроу Україна»
28.04.23, [підпис]

Підприємство **Товариство з обмеженою відповідальністю "Пирятинський сирзавод"**

Дата (рік, місяць, число)
за СДРПОУ

КОДИ		
2023	01	01
00446865		

(найменування)
Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за **Рік 2022** р.

Форма № 2 Код за ДКУД **1801003**

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	1 753 605	1 404 740
Чисті зароблені страхові премії	2010	-	-
премії підписані, валова сума	2011	-	-
премії, передані у перестрахування	2012	-	-
зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	-	-
зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	-	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(1 526 469)	(1 340 406)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	-	-
Валовий:			
прибуток	2090	227 136	64 334
збиток	2095	(-)	(-)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-	-
зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	-	-
зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	-	-
Інші операційні доходи	2120	80 013	25 298
у тому числі:	2121	-	-
дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю			
дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	-	-
дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	-	-
Адміністративні витрати	2130	(20 642)	(18 394)
Витрати на збут	2150	(70 542)	(50 276)
Інші операційні витрати	2180	(55 708)	(34 376)
у тому числі:	2181	-	-
витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю			
витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	160 257	-
збиток	2195	(-)	(13 414)
Дохід від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	746	2 063
Інші доходи	2240	5 063	5 031
у тому числі:	2241	-	-
дохід від благодійної допомоги			
Фінансові витрати	2250	(38 557)	(31 010)
Втрати від участі в капіталі	2255	(-)	(-)
Інші витрати	2270	(5 086)	(4 927)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	-

і продовження додатка 4

Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	122 423	-
збиток	2295	(-)	(42 257)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(8 875)	-
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	113 548	-
збиток	2355	(-)	(42 257)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	(21)	(21)
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	(21)	(21)
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	(21)	(21)
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	113 527	(42 278)

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	1 335 940	1 296 969
Витрати на оплату праці	2505	86 170	78 129
Відрахування на соціальні заходи	2510	21 884	18 681
Амортизація	2515	25 989	23 529
Інші операційні витрати	2520	91 388	75 576
Разом	2550	1 561 371	1 492 884

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

Керівник

Головний бухгалтер

Бартошак Володимир Анатолійович

Брижаха Тетяна Борисівна

ПЕРЕВІРЕНО АУДИТОРОМ
ТОВ АК «Кроу Україна»
18.04.23 / [Signature] / [Signature]

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"

Підприємство **Товариство з обмеженою відповідальністю "Пирятинський сирзавод"**

Територія **ПОЛТАВСЬКА**

Організаційно-правова форма господарювання **Товариство з обмеженою відповідальністю**

Вид економічної діяльності **Перероблення молока, виробництво масла та сиру**

Середня кількість працівників **2 610**

Адреса, телефон **вулиця Сумська, буд. 1, м. ПИРЯТИН, ЛУБЕНСЬКИЙ РАЙОН, ПОЛТАВСЬКА обл., 37000, Україна**

Дата (рік, місяць, число)

за ЄДРПОУ

за КАТОТТГ

за КОПФГ

за КВЕД

28657

КОДИ		
2022	01	01
00446865		
UA53040000000081308		
240		
10.51		

Одиниця виміру: тис. грн. без десятикового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)

Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):

за національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку
за міжнародними стандартами фінансової звітності

v

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на **31 грудня 2021** р.

Форма №1 Код за ДКУД **1801001**

А К Т И В	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	2 200	2 146
первісна вартість	1001	7 454	8 379
накопичена амортизація	1002	5 254	6 233
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби	1010	96 995	98 612
первісна вартість	1011	296 418	314 951
знос	1012	199 423	216 339
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	-	-
знос інвестиційної нерухомості	1017	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	-	-
накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-
Відстрочені податкові активи	1045	-	-
Гудвіл	1050	-	-
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	-	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	-	-
Інші необоротні активи	1090	3 846	2 687
Усього за розділом I	1095	103 041	103 445
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	142 425	263 317
виробничі запаси	1101	25 181	28 628
незавершене виробництво	1102	15 369	14 116
готова продукція	1103	101 529	220 463
товари	1104	346	110
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Депозити перестрахування	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	96 960	100 643
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	9 053	17 227
з бюджетом	1135	13 108	6 814
у тому числі з податку на прибуток	1136	2 801	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	4	2
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	41 207	92 810
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	2 765	2 110
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	89 403	40 871
готівка	1166	142	163
рахунки в банках	1167	89 261	40 708
Витрати майбутніх періодів	1170	77	93
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	-	-
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов'язань	1181	-	-
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	-	-

резервах незароблених премій	1183	-	-
інших страхових резервах	1184	-	-
Інші оборотні активи	1190	4 321	2 545
Усього за розділом II	1195	399 323	526 432
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	502 364	629 877

Пасив	Код рядка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	13 350	13 350
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у дооцінках	1405	-	-
Додатковий капітал	1410	49	28
емісійний дохід	1411	-	-
накопичені курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	2 507	2 507
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	106 352	62 845
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Вилучений капітал	1430	(-)	(-)
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	1495	122 258	78 730
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	-
Пенсійні зобов'язання	1505	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	89 329	102 921
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
благодійна допомога	1526	-	-
Страхові резерви	1530	-	-
у тому числі:	1531	-	-
резерв довгострокових зобов'язань			
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	-	-
резерв незароблених премій	1533	-	-
інші страхові резерви	1534	-	-
Інвестиційні контракти	1535	-	-
Призовий фонд	1540	-	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	-	-
Усього за розділом II	1595	89 329	102 921
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	93 424	83 514
Векселі видані	1605	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	696	306
товари, роботи, послуги	1615	79 426	91 004
розрахунками з бюджетом	1620	1 134	1 077
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	1 092	1 021
розрахунками з оплати праці	1630	3 900	3 828
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	3 590	413
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	3	3
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	97 363	255 896
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	-	-
Поточні забезпечення	1660	7 386	7 984
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	2 763	3 180
Усього за розділом III	1695	290 777	448 226
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	-	-
Баланс	1900	502 364	629 877

Керівник

Бартошак Володимир Анатолійович

Головний бухгалтер

Брижаха Тетяна Борисівна

¹ Кодифікатор адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад.

² Визначається в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

ПЕРЕВІРЕНО АУДИТОРОМ
ТОВ АК «Кресу Україна»

10.06.22 *Григорук В.В.*

Підприємство Товариство з обмеженою відповідальністю "Пирятинський сирзавод"

Дата (рік, місяць, число)
за ЄДРПОУ

КОДИ		
2022	01	01
00446865		

(найменування)
Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за Рік 2021 р.

Форма № 2 Код за ДКУД 1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	1 404 740	1 371 020
Чисті зароблені страхові премії	2010	-	-
премії підписані, валова сума	2011	-	-
премії, передані у перестрахування	2012	-	-
зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	-	-
зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	-	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(1 340 406)	(1 242 015)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	-	-
Валовий:			
прибуток	2090	64 334	129 005
збиток	2095	(-)	(-)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-	-
зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	-	-
зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	-	-
Інші операційні доходи	2120	25 298	19 355
у тому числі:	2121	-	-
дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю			
дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	-	-
дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	-	-
Адміністративні витрати	2130	(18 394)	(18 152)
Витрати на збут	2150	(50 276)	(47 107)
Інші операційні витрати	2180	(34 376)	(18 872)
у тому числі:	2181	-	-
витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю			
витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	-	64 229
збиток	2195	(13 414)	(-)
Дохід від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	2 063	1 306
Інші доходи	2240	5 031	84
у тому числі:	2241	-	-
дохід від благодійної допомоги			
Фінансові витрати	2250	(31 010)	(27 995)
Втрати від участі в капіталі	2255	(-)	(-)
Інші витрати	2270	(4 927)	(22)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	-

Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	-	37 602
збиток	2295	(42 257)	(-)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-	-
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	-	37 602
збиток	2355	(42 257)	(-)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	(21)	(21)
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	(21)	(21)
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	(21)	(21)
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	(42 278)	37 581

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	1 296 969	1 130 194
Витрати на оплату праці	2505	78 129	72 072
Відрахування на соціальні заходи	2510	18 681	16 377
Амортизація	2515	23 529	30 098
Інші операційні витрати	2520	75 576	60 657
Разом	2550	1 492 884	1 309 398

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

Керівник

Головний бухгалтер

Бартошак Володимир Анатолійович

Брижаха Тетяна Борисівна

ПЕРЕВІРЕНО АУДИТОРОМ
ТОВ АК «Кресу Україна»

10.06.22 *Генер. В. К.*

ДОДАТОК В
(довідниковий)
Організаційна структура ТОВ «Пирятинський сирзавод»

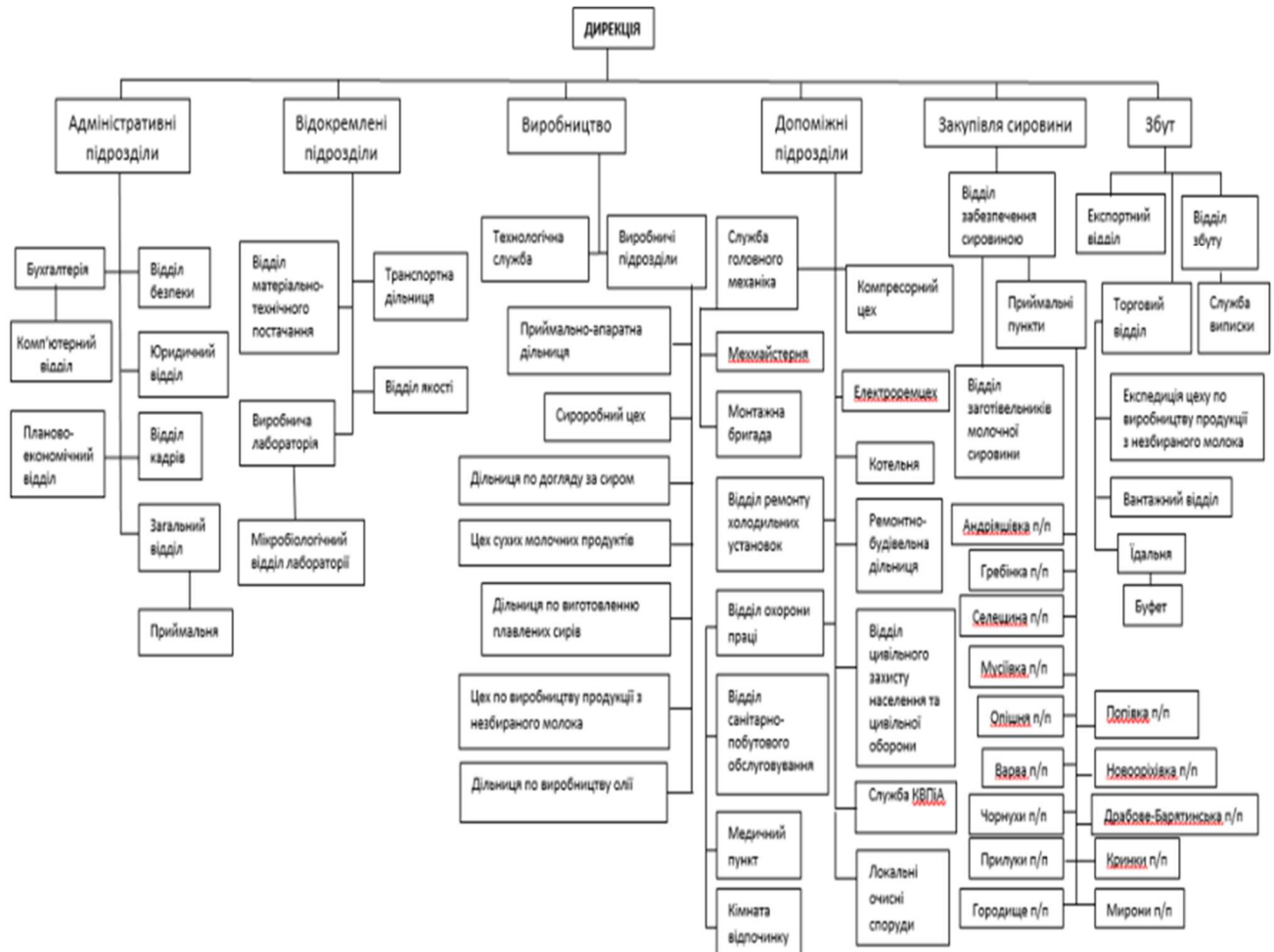

Рисунок В.1 - Організаційна структура ТОВ «Пирятинський сирзавод»

ДОДАТОК Г
(обов'язковий)

ІЛЮСТРАТИВНА ЧАСТИНА

**Управління підвищенням рівня рентабельності виробництва товариства з
обмеженою відповідальністю «Пирятинський сирзавод»**

Метою дослідження даної бакалаврської кваліфікаційної роботи є обґрунтування теоретичних, методичних і практичних засад управління підвищенням рівня рентабельності виробництва на підприємстві.

Об'єктом дослідження даної роботи є процеси управління рівнем рентабельності виробництва на підприємстві.

Предметом дослідження є теоретичні, методичні та практичні засади управління підвищенням рівня рентабельності виробництва ТОВ «Пирятинський сирзавод».

Таблиця 1 – Підходи науковців до трактування поняття «рентабельність»

Автор	Трактування суті та змісту поняття «рентабельність»
Попович П.Я., Москаленко В. П. та Пластун О. Л.	рентабельність є показником, який дає уявлення про достатність (або ж недостатність) прибутку порівняно з іншими показниками, які впливають на процеси виробництва та реалізації продукції, фінансово-господарську діяльність підприємства в цілому
Чумаченко М.Г.	рентабельність є показником економічної ефективності виробництва підприємств у різних галузях, а також в економіці в цілому
Блонська В.І.	поняття рентабельності походить від німецького «rentabel» (прибутковий, дохідний), характеризуючи економічну ефективності виробництва на підприємствах у різних галузях і економіці в цілому
Туріяньська М.М., Танцюра М. Ю., Шихмамбетова Д. Л., Гаватюк Л. С., Пілат А. К.	рентабельність як поняття, що характеризує економічну ефективність виробництва, за якої підприємство повністю відшкодовує витрати на виробництво продукції за рахунок грошової виручки від її реалізації, а також отримує прибуток для розширеного відтворення
Курочкіна О.	показники рентабельності відображають реальну величину прибутку порівняно з обсягом витрат, капіталу та ресурсів, які були вкладені.
Непочатенко О.О., Мельничук Н.Ю.	рентабельність визначається через співвідношення прибутку з понесеними витратами (один із основних показників ефективності діяльності суб'єктів господарювання різних форм власності, який характеризує інтенсивність їх роботи)
Дропова А.Ю.	рентабельність є відносним показником інтенсивності виробництва, який характеризує рівень прибутковості (окупності) відповідних складових виробництва або сукупних витрат підприємства
Тєшева Л.В.	рентабельність визначає стан фірми, коли сума виручки від реалізації продукції покриває витрати на виробництво і реалізацію цієї продукції

Результати проведеного дослідження суті та змісту поняття рентабельності дають можливість виокремити його основні характеристики :

рентабельність є відносним показником, який характеризує рівень прибутковості відповідних бізнес-процесів, діяльності в цілому, визначається у відсотках

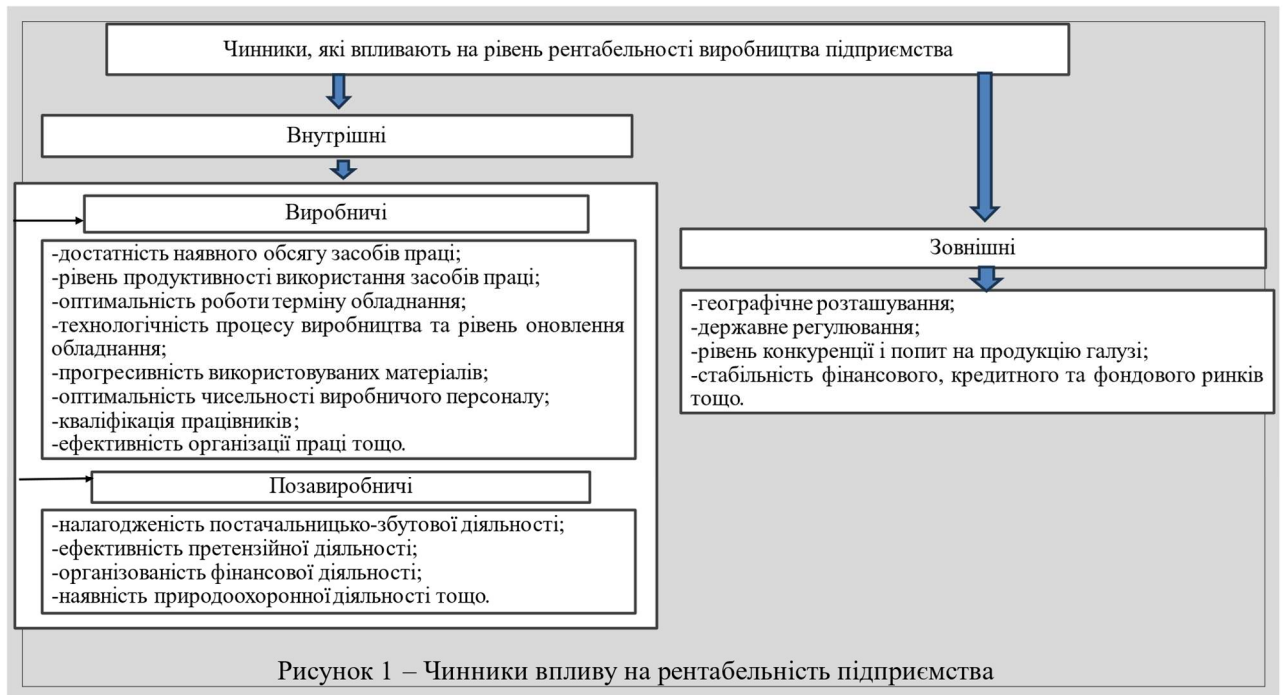
рентабельність є основним показником, що характеризує ефективність діяльності підприємства, виробничої зокрема

рентабельність відображає рівень віддачі активів і ступінь використання капіталу у процесі господарювання

рентабельність визначається через співвідношення реальних прибутків (доходів, грошових потоків) та затрачених ресурсів відповідно

На нашу думку, поняття рентабельності доцільно трактувати як відносний показник, який характеризує рівень прибутковості відповідних бізнес-процесів, діяльності підприємства в цілому, і визначається через співвідношення реальних прибутків та затрачених ресурсів відповідно.

Таблиця 1 – Сформована система показників рентабельності діяльності підприємства

Назва показника	Алгоритм розрахунку	Умовні позначення, грн
Рентабельність різних видів діяльності підприємства		
Рентабельність виробництва	$R = \frac{ВП}{С_v} \cdot 100\%$	С _v – загальна виробнича собівартість; ВП – валовий прибуток.
Рентабельність реалізації	$R = \frac{ВП}{ЧД} \cdot 100\%$	ЧД – чистий дохід (виручка) від реалізації продукції; ВП – валовий прибуток.
Рентабельність операційної діяльності	$R = \frac{ОП}{ОВ} \cdot 100\%$	ОВ – операційні витрати; ОП – прибуток від операційної діяльності.
Рентабельність господарської діяльності	$R = \frac{ЧП}{ВД} \cdot 100\%$	ВД – сукупні витрати діяльності; ЧП – чистий прибуток.
Рентабельність капіталу і його частин		
Рентабельність сукупних активів	$R = \frac{ЧП}{А} \cdot 100\%$ або $R = \frac{П_{дооп}}{А} \cdot 100\%$	А – середня сума активів; ЧП – чистий прибуток; П _{дооп} – прибуток до оподаткування.
Рентабельність основних засобів	$R = \frac{ЧП}{С_{о.з.сер}} \cdot 100\%$ або $R = \frac{П_{дооп}}{С_{о.з.сер}} \cdot 100\%$	С _{о.з.сер} – середня вартість основних засобів; ЧП – чистий прибуток; П _{дооп} – прибуток до оподаткування.
Рентабельність оборотних активів	$R = \frac{ЧП}{С_{об.з.сер}} \cdot 100\%$ або $R = \frac{П_{дооп}}{С_{об.з.сер}} \cdot 100\%$	С _{об.з.сер} – середня величина оборотних засобів; ЧП – чистий прибуток; П _{дооп} – прибуток до оподаткування.
Рентабельність власного (акціонерного) капіталу	$R = \frac{ЧП}{ВК} \cdot 100\%$	ЧП – чистий прибуток; ВК – сума власного капіталу.
Рентабельність позикового капіталу	$R = \frac{ЧП}{ПК} \cdot 100\%$	ЧП – чистий прибуток; ПК – сума позикового капіталу.

Таблиця 2 – Динаміка основних економічних та фінансових показників діяльності підприємства

Показники	Роки			Відхилення			
	2021	2022	2023	2022 від 2021 року абсол.	2021 року %	2023 від 2022 року абсол.	2022 року %
Чистий дохід від реалізації продукції, тис. грн	1404740	1753605	1718306	348865,0	24,83	-35299,0	-2,01
Собівартість реалізованої продукції, тис. грн	1340406	1526469	1600742	186063,0	13,88	74273,0	4,87
Валовий: прибуток, тис. грн	64334	227136	117564	162802,0	253,06	-109572,0	-48,24
Чистий прибуток (збиток), тис. грн	-42257	113548	-38588	155805,0	368,71	-152136,0	-133,98
Середньооблікова чисельність працівників, осіб	610	588	559	-22,0	-3,61	-29,0	-4,93
Середньорічна вартість основних засобів, тис. грн	97803,5	92147,5	81286,0	-5656,0	-5,78	-10861,50	-11,79
Фондовіддача, грн/грн	14,36	19,03	21,14	4,67	32,50	2,11	11,08
Продуктивність праці, тис. грн / особу.	2302,85	2982,32	3073,89	679,47	29,51	91,57	3,07

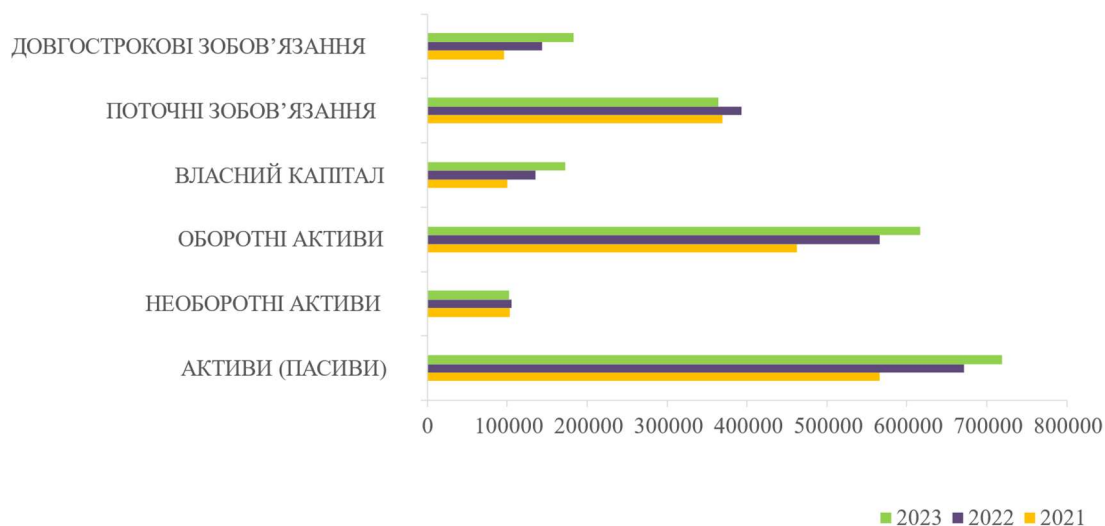

Рисунок 3 – Динаміка основних показників балансу підприємства

Таблиця 3 – Основні фінансові показники діяльності підприємства

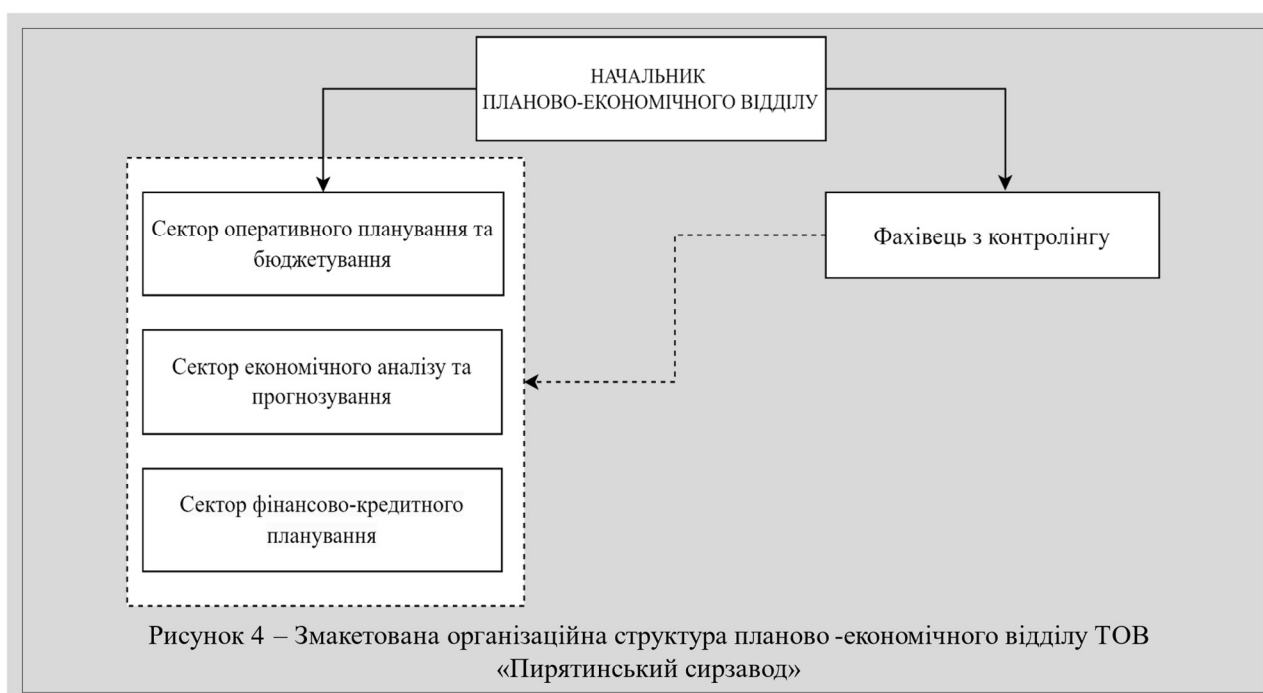
Показники	Роки			Відхилення:	
	2021	2022	2023	2022 до 2021 року	2023 до 2022 року
				абс. зн	абс. зн
Коефіцієнт загальної ліквідності	1,25	1,44	1,69	зростання на 0,19 п.п.	зростання на 0,25 п.п.
Коефіцієнт платоспроможності	0,22	0,25	0,32	зростання на 0,04 п.п.	зростання на 0,06 п.п.
Коефіцієнт фінансової незалежності	0,18	0,20	0,24	зростання на 0,02 п.п.	зростання на 0,04 п.п.
Коефіцієнт фінансової заборгованості	0,82	0,80	0,76	зменшення на 0,02 п.п.	зменшення на 0,04 п.п.

Таблиця 4 – Оцінювання показників рентабельності ТОВ «Пирятинський сирзавод»

Показники	Роки			Відхилення			
	2021	2022	2023	2022 від 2021 року		2023 від 2022 року	
				абсол. знач	в %	абсол. знач	в %
1	2	3	4	5	6	7	8
Рентабельність виробництва	4,80	14,88	7,34	10,08	210,02	-7,54	-
Рентабельність реалізації	4,58	12,95	6,84	8,37	182,82	-6,11	-
Рентабельність операційної діяльності	-0,93	9,58	1,23	10,51	-1130,56	-8,35	-
Рентабельність господарської діяльності	-2,86	6,58	-2,13	9,44	-330,33	-8,70	-132,31
Рентабельність сукупних активів	-7,46	16,90	-5,37	24,37	-326,44	-22,27	-131,76
Рентабельність основних засобів	-43,21	123,22	-47,47	166,43	-385,20	-170,70	-138,52
Рентабельність оборотних активів	-9,13	20,05	-6,26	29,18	-319,66	-26,31	-131,19
Рентабельність власного (акціонерного) капіталу	-42,05	83,94	-22,39	125,99	-299,62	-106,33	-126,68
Рентабельність позикового капіталу	-9,08	21,16	-7,06	30,24	-333,20	-28,22	-133,37

Таблиця 5 – Базовий SWOT-аналіз ТОВ «Пирятинський сирзавод»

Сильні сторони (Strengths)	Слабкі сторони (Weaknesses)
1. Висока якість продукції	1. Залежність від постачальників сировини
2. Ефективна система дистрибуції	2. Високі виробничі витрати
3. Сильна репутація на ринку	3. Обмежені фінансові ресурси
4. Досвідчений та кваліфікований персонал. Сильна команда менеджменту.	4. Обмежений асортимент продукції
5. Використання сучасного обладнання	5. Низький рівень інновацій
	6. Недостатнє використання маркетингових технологій
Можливості (Opportunities)	Загрози (Threats)
1. Розширення на нові ринки	1. Зростання конкуренції
2. Збільшення асортименту продукції	2. Коливання цін на сировину
3. Інвестиції у нові технології та інновації	3. Зміни в законодавстві та регуляціях
4. Покращення маркетингової стратегії	4. Економічна нестабільність
5. Підвищення екологічної стійкості виробництва	5. Ризики, пов'язані з постачанням сировини
	6. Швидка зміна вподобань споживачів

Таблиця 6 – Загальний план рекомендацій щодо підвищення ефективності діяльності ТОВ

«Пирятинський сирзавод»

Найменування заходу, що пропонується	Відповідальні	Терміни виконання	Орієнтовні витрати
1	2	3	4
Впровадження системи планування ресурсів підприємства ERP	Начальник планово-економічного відділу	4 міс.	Одноразові – 907 500 грн; щорічні – 275000 грн
Активізація маркетингової діяльності підприємства	Начальник відділу збуту	постійно	Щорічні – 550000 грн
Оптимізація логістичних витрат	Начальник відділу збуту та начальник відділу забезпечення сировиною	постійно	Щорічні - 150000 грн
Введення посади фахівця з контролінгу	Начальник планово-економічного відділу	2 міс.	Одноразові- 120000 грн; щорічні -365000 грн
Разом			Одноразові –1027500 грн; щорічні – 1340000 грн